

MAGYAR

A postală plătită în numerar conform aprobării No. 29590/939.

Nagys. Kozma András úrnak
BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

KERESZTÉNY NEMZETI NAPLAP

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A délkeleteurópai ügyek megbeszélése Berchtesgadenben és Rómában

A román miniszterelnök és külügyminiszter másfélórás tárgyalást folytatott Mussolini miniszterelnökkel. — A bolgár kormány küldötteit szombaton, a szlovák állam vezetőit vasárnap fogadta Hitler birodalmi vezér

Rómából jelentik: Gigurtu román miniszterelnök és Manoilescu román külügyminiszter — mint jelentették — szombaton délelőtt érkezett az olasz fővárosba. A Ciano gróf külügyminiszternél tett látogatás után a Villa Madonna-ban az olasz kormány villásreggelit adott a román vendégek tiszteletére. Délután félnyolc órakor Petrescu-Comnen római követnél volt fogadás, melyen a román kormányfőfiakon kívül a román követség személyzete, valamint a római román kolónia meghívottjai vettek részt. Háromnegyed ötkor a román kormányfőfiak a királyi palota látogató lajstromába jegyezték be magukat, majd a Pantheonba mentek, hol koszorukat helyezték el a Névtelen Katona sírjára és a fasiszta nők emlékművére. Ezután 5 óra 50 perckor a Palazzo Venezia-ba érkeztek, hol Ciano gróf olasz külügyminiszter jelenlétében Mussolini miniszterelnök fogadta.

Mussolini miniszterelnökkel a tárgyalások másfélórás tartottak. Az összejövetelről az olasz kormány következő hivatalos jelentést adta ki:

— A Duce szombat délután Ciano olasz külügyminiszter jelenlétében fogadta Románia miniszterelnökét és külügyminiszterét, akikkel másfél órahosszat tartó szívélyes megbeszélést folytatott.

Este a kormányfőfiak tiszteletére a római román követség ebédet adott, melyen Ciano gróf olasz külügyminiszter is részt vett, valamint az olasz követség több előkelő személyisége. Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter 23 órakor hagyta el Rómát. Elutazásukkor Ciano gróf is kikísérte őket a pályaudvarhoz, ahol szívélyesen búcsút vett tőlük.

A bolgár kormányfőfiak fogadtatása Berchtesgadenben. Hitler birodalmi vezér teán látta őket vendégül

Salzburgból jelentik: Szombaton délelőtt érkezett meg ide Filoff bolgár miniszterelnök és Popoff bolgár külügyminiszter, kiket az alkalomason a diplomáciailag szokásos tisztelegésekkel fogadtak. Ribbentrop német külügyminiszter üdvözölte őket, s villásreggelit adott a tiszteletükre, aztán megbeszélés folyt le közöttük, majd szükkörben fogadó összejövetelt tartottak. Délután 4 órakor Berchtesgadenben Hitler birodalmi vezér és kancellár fogadta a bolgár kormányfőfiakat s a rákövetkező megbeszélésen jelen volt Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter is, továbbá Draganoff berlini bol-

gár követ és báró Richthofen szófiai német követ.

A megbeszélések két óránál hosszabb ideig tartottak. A megbeszélésekről szóló hivatalos jelentés kiemeli, hogy „a két nép közötti hagyományos baráti szellemében s a világháborús fegyvertesztvérség hangulatában” folytak le a megbeszélések. Ezek után a birodalmi vezér teán látta vendégül a bolgár kormányfőfiakat.

Német, olasz és román sajtómagyarozatok a délkeleteurópai kérdések békés elintézéséről

Közvetlen tárgyalások kezdődnek az érdekelt államok között

Berlinből jelentik: Az Essener Nationalzeitung salzburgi különtudósítója a román és bolgár államfőfiakkal folytatott megbeszélésekkel kapcsolatban a német álláspontot a következőkben foglalja össze:

— Németországban úgy látják, hogy a délkeleteurópai kérdéseket szabad megegyezéssel és felelősségteljes politikai megatartással maguknak az érdekelt népeknek kell elrendezniük. Ellenkezik Németország és Olaszország felfogásával, hogy diktátumot alkalmazzon, viszont előmozdítják, hogy önkéntes megegye-

A berchtesgadeni fogadtatás után a bolgár kormányfőfiak visszatértek Salzburgba, honnan este félnyolc órakor utaztak el a bécsi vortattal.

Szlovákia államelnöke és kormányelnöke Hitler kancellárnál

Salzburgból jelentik: Dr. Tiso József szlovák államelnök a birodalmi kormány meghívására vasárnap reggel Salzburgba érkezett. Röviddel az államelnök megérkezése előtt Salzburgba érkezett dr. Tuka Béla egyetemi tanár, szlovák miniszterelnök és Mach Sanyo propagandaminiszter.

Salzburgból jelentik: A Führer vasárnap délután 3 órakor a Berghofon Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében fogadta Tiso szlovák köztársasági elnököt, valamint Tukát és Mach Sándort. A Führer és a szlovák államfőfiak közötti megbeszélés rendkívül szívélyes hangulatban másfélórát tartott és délután félöt órakor ért véget. A megbeszélés végzetével Hitler vezér még a Berghof bejáratáig elkíserte Tiso államelnököt. Ezután a szlovák államfőfiak körutazást tettek Berchtesgaden vidékére, majd visszatértek Salzburgba, ahonnan este 7 órakor utaztak el.

zések jöjjenek létre. A kisebbségi kérdések céltudatos megoldása éppen olyan feltétele a tartós békének, mint a területi kérdések megoldása, amelyek Románia és Magyarország, Románia és Bulgária között fennállnak. A német birodalom e kérdések tekintetében is meghatározott álláspontot foglal el. Ez a szilárd elhatározás jellemzi azt a kívánságát, hogy tartós békét teremtsen. Magyarországhoz és Bulgáriához a birodalmat régi és szívélyes barátság fűzi, mely a világháború utáni megértő magatartása következtében máig is fennáll.

Magasabbrendű békeérdekek követelik a magyar-román-bolgár ellentétek kiküszöbölését

Rómából jelentik: A Tribuna „Új rend” című vezércikkében foglalkozik a román miniszterek látogatásával. Megállapítja a lap, hogy a római megbeszélések Teleki és Csáky müncheni látogatásának következményét és a salzburgi tárgyalások folytatását jelentik. A megbeszélések tárgya: Délkelet-Európa szilárd alapokon való újjáépítése. Európa térképén új módosítások vannak előkészület alatt. A Népszövetség meghalt, a kisantant is megszűnt s a Balkán-szövetség sem áll már fenn. Franciaországot és Angliát kizárták Európa délkeleti részéből és Délkelet-Európát ezután új levegő hatja át. A németek által legutóbb nyilvánosságra hozott titkos okiratok bizonyították, hogy a nyugati hatalmak háborúba akarták sodorni Délkelet-Európát. Hogy a délkelet-európai béke és újjáépítés tartós legyen, ki kell küszöbölni bizonyos igazságtalanságokat. Revizóra van tehát szükség, hogy az újjárendezés ne legyen rövid életű. Bátran szembe kell nézni

ezekkel a revíziókkal. Olyan súlyos kérdéseket, mint amelyek Romániát és Magyarországot egymástól elválasztják, nem lehet egyszerűen kizárni a tudomásulvételből. A valóság előtt nem lehet a szemet behunyni. Ezzer csak újabb viszály csiráját apóinák. Olaszország és Németország azt kívánja, hogy Európát ne zavarják folytonos viszályok. Felsőbb érdekek azt követelik, hogy a magyar-román és román-bolgár ellentéteket az igazság szellemében rendezzék, tekintetbevéve a történelmi multat és a jövő termékeny együttműködésének kiállításait.

A Popolo d'Italia (Mussolini lapja) így ír: — A tengelyhatalmak most teljes politikai tekintéllyel lépnek fel az új európai rendezés megvalósítása érdekében. A Balti-államok ügyében a tengely átengedte a döntést a közvetlenül érdekelt nagyhatalomnak. Engedték a tengelyhatalmak azt is, hogy Románia és Szovjet-Oroszország közvetlenül rendezze Bu-

kovina és Besarabia kérdését. Hátra maradt az erdélyi és a dobрудzai kérdés. Európa felsőbb érdekei azt kívánják, hogy ezeket a kérdéseket is megoldják.

A Curentul szerint a délkeleteurópai kérdéseket nem kell érzelmi szempontból tekinteni

Bucurestiből jelentik: A Curentul-ban Romulus Dianu külpolitikai szerkesztő ír cikket a salzburgi és római megbeszélésekről. A cikk többek között ezeket mondja:

— Ezeknek a látogatásoknak a politikai céljai tekintetében is túlkorai lenne a következtetések levonása. — folytatja a cikk. — A barátság pozitív és alkotó érzés, amely többet tud elérni, mint az ellenségeskedés és a meg nem értés. Bizonyos célszerű közeledések már régóta megtörténhettek volna, ha egyes szom-

szédaink kiküszöbölték volna az önzés túlzott érdességeit, ahogy mi tettük. Salzburgban és Rómában ezeknek az érzelmi szempontoknak nem sok érvényesülési lehetőségük maradt. Délkelet-Európa kérdései szakszerűsödtek és nem kell őket érzelmi szempontból nézni. A revízió már nem jelszó többé, azok pedig, akik mindenáron a reváns fegyverét akarják látni benne, azt bizonyítják, hogy semmit sem értenek meg az Európában bekövetkezett és lejátszódó nemzeti és társadalmi átalakulások jelentőségéről.

— Az érdekelt feleknek időt engednek — folytatja a lap. — hogy tárgyilagosan megbeszéljék a közös kérdéseiket. A kétoldali tárgyalások befejezéséig valószínű, hogy megmarad a jelenlegi állapot rendszere. A megegyezés alapjai nem hiányoznak, viszont egy becsületes döntőbíráskodás mindenkor helytálló alapoknak találhatja őket Románia javára.

Az „Universul” szerint Berlinben úgy látják a helyzetet, hogy megtörtént az első lépés a délkeleteurópai rendezésre

Bucurestiből jelentik: „Berlin es a salzburgi találkozó” cím alatt az Universul berlini tudósítója a többek között ezeket írja:

„Az, hogy Németországban milyen fontosságot tulajdonítanak a salzburgi megbeszéléseknek, mint a müncheni találkozó következményének, kitérünk abból, hogy a német sajtó miképpen hozta ki a Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter megérkezéséről szóló hivatalos közleményt, anélkül azonban, hogy bármilyen megjegyzést fűzött volna hozzá. Ennek az eseménynek a magyaráztatásban mutatkozó tartózkodás hasonlóképpen nem egyezik az azzal az élénk érdeklődéssel, amellyel az összes érdekelt politikai körök kísérik a megbeszélést. Nagyon természetes is ez az élénk érdeklődés, még azoknak a köröknek a részéről is, amelyeket semmiben sem érintenek a Salzburgban megfűzött kérdések. Mindenki tudatában van annak, hogy Salzburgban megtörtént az első lépés, amelyből látni lehet majd, hogy melyek lesznek a német külpolitika módszerei és szelleme a tőle várt feladat teljesítése közben, abban a küldetésben, amely a Birodalom fegyvereinek sikere nyomán osztályrészül

jutott, hogy újjászervezze Európát és különösen a délkeleteurópai teret.”

„Ez az „iskolapélida” a semleges megfigyelők szemében különleges árnyalatú jelentőséget kapott azért, hogy a Salzburgban megbeszéltek kérdések megoldásában két olyan alamlról van szó, amely iránt Németországnak élénk érdeklődése van. Így például a német körök mindenkor hagyományos barátságot tanúsítottak Magyarországgal irányában, mialatt ugyanakkor kiemelték, hogy Németországnak és Magyarországnak rokonsorsosa volt a múltban. Románia iránt Németország érdeklődése valóságteremtő. Így még a háború kitörése előtt és Göring tábornagy négyéves gazdasági terve alapján Romániával gazdasági egyezményt kötöttek. Ennek az egyezménynek sűrűlódások nélküli alkalmazását német körök ismételtén igazolták. Ehhez hozzájárul a román politikai változás, amely kedvező fogadtatásban részesült Berlinben és ez a fogadtatás visszatükröződött a bucarestii kormány által tett intézkedésekről közölt számos nyilatkozatban. Ugyanakkor Németország nem tévesztette szem elől azt a tényt sem, hogy úgy Magyarországot, mint Romániát szláv népek veszik körül.”

A havannai értekezlet elhatározta, hogy az amerikai területen levő nem amerikai birtokokat oltalmába veszi

Sürgős bizottságot alakítottak a megfelelő előkészületek megtételére

Havannából jelentik: A panamerikai értekezleten az Egyesült Államok, Kuba, Argentína, Brazília és Kanada képviselőiből alakított bizottság ülést tartott. Az általuk kidolgozott egyezménytervezet a nyugati féltekén levő nem amerikai birtokok oltalmának kérdéséről szó. A tervezet három részből áll: 1. A havannai nyilatkozat, mely ismét megerősíti a nyugati földteke területeinek azt a jogát, hogy megvédjék magukat felségjoguknak bármilyen átruházása ellen. 2. Az egyezmény értelmében szervezetet létesítenek az előbb említett célok megvalósítása érdekében. 3. Az egyezménytervezetben egy sürgős bizottság felállítását határozták el, amíg az állandó szervezet megkezdhetné működését. Ez azért is szükséges, hogy szembenézhessenek egy esetleg bekövetkező új helyzettel.

Az Egyesült Államok egymilliárd dollárt ajánlott föl a délamerikai államok együtt működésére.

Havannából jelenti a Német Távírási Iroda: Washington mindent keresztülvitt, aminek különösen ragaszkodott; nevezetesen azt, hogy öt nemzet részvételével bizottságot küldenek ki annak megállapítására, veszélyben forog-e valamelyik európai birtok felségjoga. Ha igen,

akkor három nemzet képviselőiből álló mandátum-bizottság veszi át a veszélyeztetettnek minősített gyarmat igazgatását. Megegyezés tört létre abban a tekintetben is, hogy valamennyi nemzet intézkedést tegyen, nehogy a diplomáciai és konzuli sérthetlenséget propagandacélokra használják fel. Washington azért érvényesíthette ezeket a kívánságait, mert valamennyi latinamerikai állam súlyos gazdasági és pénzügyi nehézségekbe került a háború következtében s Washington hajlandó egymilliárd dollár árán ezeket a nehézségeket levenni a vállalkról, vagy átsegíteni őket a nehéz időszakon.

Washingtonból jelentik: A panamerikai értekezlet döntése értelmében felállítottak egy ötagú bizottságot. Ennek a bizottságnak jogában áll, hogy bizonyos meghatározott térségek esetében a nyugati félteke európai birtokain kéredelem nélkül ideiglenes közigazgatást létesítsen.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszédei
I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

A bánsági németek tiltakoznak a rovásukra indított híresztelések ellen

Temesvár. Saját tud. A bánsági német körzetvezetőség közleményt bocsátott ki, amely így hangzik: A körzetvezetőség tudomására jutott, hogy az utóbbi időben az országos és körzetvezetőségnek a nemzetközi helyzethez való állásfoglalásáról a valóságnak meg nem felelő és tendenciózus híresztelések kerültek forgalomba. A körzetvezetőség megállapítja, hogy ilyen híresztelések németellenes körökből származtak s céljuk az, hogy minden irányban zavaróan hassanak és a német népcsoport soraiban is nyugtalanságot keltsenek. A bánsági körzetvezetőség felszólítja a német népközösség tisztikarának tagjait, hogy erélyesen szálljanak szembe ezekkel a híresztelésekkel.

Hőhullám és orkán pusztít világszerte

Athénből jelentik: Görögország felett hatalmas hőhullám vonul végig. Több városban 39 fog volt a hőség. Athénben 40 fokot mertek árnyékban.

Santiago de Chileből jelentik: Tarrapaca és Antofagasta északchilei tartományokban hatalmas orkán pusztított. Eddig hatvan halott, és több, mint száz sebesültről tudnak. Több száz ember hajléktalanná vált.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban a hőhullám további áldozatokat követelt. Az áldozatok száma eddig 2350. Ezek közül 265 hóguta következtében, 1445 furdás közben vesztette életét.

Huszonkét millió lei kártérítést követel Dávid Mihály, az ODAMP elbocsátott igazgatója és a Dermata főtitkviselője

Kolozsvár. (Saját tud.) Ismeretes, hogy Dávid Mihály a kiváló képzettségű borszakértő, a kolozsvári Dermata gyár egyik igazgatója, hosszas és odaadó munkássága révén az ODAMP elnevezés alatt országos szervezetet hozott létre, amely a bőrök vételével és eladásával foglalkozott. Az utóbbi időben a kormánytényezők figyelme is az ODAMP felé irányult és ennek révén az egész ország területére nyersbőrbeszerzési monopóliumot kapott. Eppen ezért országsszerte nagy feltűnést keltett, hogy Dávid Mihályt, az ODAMP megszervezőjét és megalakulása óta igazgatóját, dr. Farkas Mózes a nem keresztény vezérigazgató elbocsátotta. Ezzel egyidejűleg Dávid Mihály, mint a Dermata börtgyár husz éven át volt főtitkviselője is megkapta felmondását.

Értesülésünk szerint Dávid Mihály az indokolatlannak és alaptalannak minősített elbocsátásért kártérítési követeléssel lép fel az ODAMP-pal és a Dermataival szemben. Dávid Mihály 22 millió leies kártérítési követeléssel lép fel a következő formában:

Azzal, hogy az ODAMP szervezetét életre hívta és megszervezte, olyan teljesítményt végzett, amelyért őt legalább ötmillió lei joggal megilleti.

Az ODAMP által életbeléptetett nyersbőrvásárlási feltételek olyanok voltak, hogy a nyersbőr átvételénél közel 30 százalékkal növelte az átvett anyag használhatóságát, ezzel pedig az ODAMP fennállása óta kerekén 500 millió lei megtakarítást, tiszta hasznot biztosított az ODAMP vezető gyaráinak. Dávid Mihály ennek a félmilliárd leies kimutatható haszonnak a két százalékára, vagyis további tízmillió leire tart igényt.

Végezetül indokolatlan elbocsátás miatt járó erkölcsi kártérítés, felmondási idő, nyugdíjjogosultság megváltása és egyéb címen további hétmillió leit követel Dávid Mihály igazgató.

Dávid Mihály pörét nagy figyelemmel kíséri a kolozsvári keresztény közvélemény, mert Dávid Mihály mindig tevékeny tagja és pártolója volt a magyar katolikus intézményeknek és megmozdulásoknak.

Az olaszok Szudán felé győzelmesen hatolnak előre

Elfoglalták Gezan városát, mely fontos kiindulási pont a további hadműveletekre — Negyedik győzelem az afrikai harctéren

Rómából jelentik: A Stefani különtudósítója jelenti Addis-Abebaból, hogy az olasz csapatok elfoglalták Gezan városát. Ezt a fontos pontot az angolok annakidején Abesszinia kárára foglalták el, mert az Abesszinia belsejéből Szudán felé vezető ut mentén fekszik. Ennek a helységnek elfoglalásával alkalmas kiindulási pontot nyertek a további hadműveletek számára. Az ellenséges helyőrség keményen védte a helységet és még a környező magaslatokat is védelmi berendezésekkel erősítették meg. Az olasz csapatok heves támadásai miatt azonban az angolok rövid ellenállás után, kénytelenek voltak megfutamodni. Amikor az erődítményről bevonták az angol zászlót és kitűzték az olasz lobogót, a lakosság örömmujongásban tört ki. Az olasz parancsnokság tiszteletére a lakosság nagyszabású lovasjátékot rendezett.

Néhány nap alatt az olaszok négy ragyogó győzelmet arattak Kassala, Galabat, Moyale és Gezan bevételével.

Délafrika egyik kikötőjébe vonták össze az angol hajókat az Atlanti-óceánról.

Rómából jelentik: Olasz lapjelentések szerint az Atlanti-óceán déli részén lévő angol hajóegységeket Dél-Afrikában, Simontown kikötőjében vonták össze. A lapok szerint rövid leforgása alatt már másodikban fordul elő, hogy Simontownban csapatokat tesznek partra.

Olasz-angol harcok Északafrikában az olaszok sikereivel.

Rómából jelentik: Az olasz főhadiszállás vasárnap délutáni 49-ik számú közleménye a következőket mondja:

— Az alexandriai tengerészeti támaszpont ellen bombatámadást intéztünk. Észak-Afrikában, a cirenaykai parton túl, angol páncélos osztag elleni eredményes támadásunk az ellenségnek súlyos veszteségeket okozott. Négy páncélos kocsit zsákmányoltunk, hatot súlyosan

megrongáltunk. Több foglyot ejtettünk, az angol osztag parancsnokát is elfogtuk. Légi különítményeink szombaton a Földközi-tenger

Az angolok a negyedik vöröskeresztes német repülőgépet lőtték le

A repülőgép éppen angol hajótörötteket akart megmenteni, mikor az angolok rátámadtak

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága közli vasárnap délután:

— Noha az időjárás továbbra is rossz volt, légi alakulatainknak mégis sikerült a La Manche csatorna és Anglia keleti partjai mellett egy 7 ezer tonnás segédcirkálót, két torpedórombolót és egy ötezer tonnás kereskedelmi hajót elsüllyeszteni. Egy másik cirkálót és két kereskedelmi hajót bombatámadással súlyosan megrongáltak. Brit repülőgépek az északi Észak-Németországba repültek, de csak kevés bombát dobtak. A bombázás nem okozott kárt. A La Manche csatorna felett öt brit repülőgépet lelőttünk. Két német repülőgép eltűnt. Az angolok lelőtték a tengeren egy segédszolgálatot teljesítő repülőgépet, mely vöröskeresztes jelvényt viselt s azon fáradozott, hogy megmentse a tengerbe zuhant egyik repülőgép legénységét.

A Német Távírti Iroda ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy rövid idő leforgása alatt

keleti részén az angol hajóhad nagyobb egységei ellen rendkívül eredményes bombatámadást hajtottak végre. A Kék Nilus kapujánál beneszülött olasz csapatok célbavettek egy erős ellenséges osztagot és súlyos veszteségeket okoztak.

Gibraltár állandó bombázás alatt.

Gibraltárból jelentik: Gibraltár felett ismét idegen repülőgépek jelentek meg és bombákat dobtak le. A bombák több helyen tüzet okoztak. A repülőgépek leginkább arra a helyre dobták le bombáikat, ahol angol hajóegységek horgonyoztak. A bombák ismételtelen eltaláltak löszerraktárakat. A léghajókat erősen működtek, de egy repülőgépet sem találtak el.

már negyedszer fordul elő, hogy angol repülőgépek lelőtték német mentő-vízirepülőgépeket, bár azokon vöröskereszt jelzés volt. A tengeri segélyszolgálatot teljesítő repülőgépet az angolok akkor vették tűz alá, amikor éppen azon igyekezett, hogy egy lelőtt angol repülőgép legénységét megmentse. Eszerint Anglia nem ismeri el a tengeri háborúban a vöröskeresztet.

Egyetlen német buvárhajó öt felfegyverzett nagy hajót lőtt ki egy hajókaravánból.

Berlinből jelentik (Német Távírti Iroda): Egy német tengeralttjáró egy erősen liztosított angol hajókaravánból rövid idő alatt öt felfegyverzett nagy hajót süllyesztett el, összesen 48 ezer tonna tartalommal. Közöttük a legnagyobb egy 18 ezer tonnás segédcirkáló volt. A hajókaravánt szétszórta. Ezenkívül a tengeralttjáró egy hatezer tonnás kereskedelmi hajót is megtorpedózott.

50 millió dollárnyi amerikai segély az európai háború menekültjeinek

Roosevelt a Vörös Kereszt útján akarja a segítséget szétosztani

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök utasította Wallace földművelésügyi és Morgenthau pénzügyminisztert, hogy a kongresszus által engedélyezett 50 millió dollár értékben vásároljon gazdasági termékeket, ruházati cikkeket, gyógyszereket és szállítsa Európába, hogy a Vöröskereszt gondoskodjék azok

szétosztásáról. Az otthonaikból kiűzött, vagy a háború következtében hajléktalanná vált európaiak között osztják szét a küldeményt. Arra a kérdésre, hogy engedélyezik-e az angolok a szállítást a tengerzárón át, Roosevelt sajtófőnöke kijelentette, hogy az elosztás kizárólag a Vöröskereszt egyet feladata.

Franciaország is otthagyja a Népszövetséget

Svájci föltevés azzal kapcsolatban, hogy Avenol visszalépett a Népszövetség főtitkári hivatalától. — Angol repülőgépek sértegető röpcédulákat dobtak le Franciaországban

Genéből jelentik: A Bund című svájci lap foglalkozik Avenolnak, a Népszövetség főtitkárának visszalépésével s a többi között ezeket írja:

— Ha Avenol a mostani időkben elhagyja genfi állását, akkor föltehető, hogy ez a lépés az új francia kormány kívánságára es utasítására történt. Az esemény talán annak a jele, hogy Franciaországnak a Népszövetséghez való viszonyában lényeges változás következik be.

Vichyből jelentik: (Havas) Angol repülőgépek a francia kormány sértegető röpiratokat dobtak le

francia terület felett. A francia kormány erősen tiltakozott emiatt Londonban.

Az angol kormány letiltotta a francia követelések kiízetését. — A francia kormány is zárta az angol követeléseket.

Vichyből jelentik: A francia rádió közölte, hogy az angol kormány elrendelte valamennyi francia követelés zárolását. A francia kormány erre azzal válaszolt, hogy szintén zárta az angol állampolgárok Franciaországban és a francia gyarmatokon lévő összes követeléseit.

Emlékbélyegek, amelyeket Eupen és Malmedy visszacsatolása alkalmából adott ki a német posta. Az egyik 6 + 4 pfenniges, a másik 12 + 8 pfenniges értékű

Anglia partjain megszólalnak az ágyúk...

Magyar ágyúöntőmester készítette az első hátultöltő ágyút

A nyugati fronton nem először szólalnak meg most az ágyúk. Mennydörgő ágyúkonceretek dühörogtek már Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában, Norvégiában és a La Manche csatorna partján végig — de annak az ágyúorchesternek, amelyik Anglia felé ontja majd pusztító tüzet — alighanem évszázadokra kibátó visszhangja támad. Az ágyúkra mindég nagy, döntő szerep várt a háborúk történetében.

Az ókoriak furfangos szerkezetű feltörő kőszai, kőhajító, szurokvető gépei mint az ágyúk ősei szerepelnek a haditechnika történetében. A tizenkettedik és tizenharmadik századok óta, a spanyolországi arabok, az olaszok és a bizánciak fa- és vasmozsarai, tokos röppentyűi keltették fel a többi államok érdeklődését a hadiszerszámok tökéletesítését illetően s Európában a XIV. század elején kezdtek behatódobban foglalkozni ezekkel a tömegirtó löszerszámokkal.

Az első európai ágyúk kisméretű löfegyverek voltak, amelyek agyazatlan vascsőből, kis átmérőjű ólomgolyókat, vagy gúlaalakú vasdarabokat dobtak ki magukból, olyanképp, hogy a csövet lövés előtt egyszerűen a földre helyezték, vagy pedig megtámasztották a kívánt szögben. Alighanem ezek a gúlaalakú vasdarabok szolgálták mintául a mai ágyúgolyókhöz.

Természetes, hogy az ágyú fejlődése lépést tartott a technika haladásával, sőt, sok tekintetben befolyásolta is azt. Az ágyúcsövek sem maradtak földönfekvő helyzetükben. Megezületett az ágyútalp, ami eleinte fatönk, vagy faváz volt s az ágyúcsövet hátrálókódás ellen ekekkel támasztották meg. Ilyen öreg ágyúkat muzeumaikban is látni.

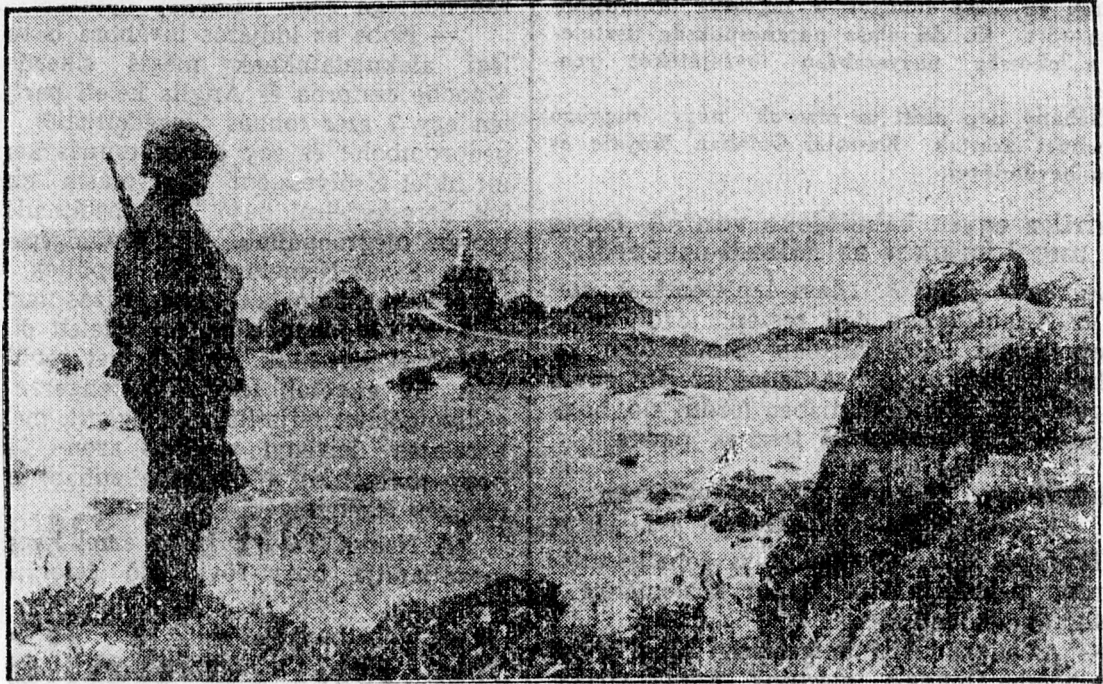
Európában az angolok fedezték fel először az ágyú nagy hadi jelentőségét s az angolok is használták először ágyút a Crécy mellett vívott csatában, 1346-ban. Később, hogy az ágyúzás hatását fokozzák, létrás szekereken több csövet helyeztek el egymás felett és nagyobb csatákban tíz-tizenkét ilyen rövid ágyút (amit bombardnak hívtak akkor), egyszerre sütöttek el s valósággal lekaszabolták vele az ellenség sorait.

A tizenötödik században vált általánosan ismertté a kerekágyú. Ebben az időben Erdélyben, Nagyszébenben működött Európa egyik legjobb ágyúöntő mestere és magyar ágyúöntő készítette az első hátultöltő ágyút Eperjesen ugyancsak a XV. században.

Ezekben az időkben sokféle ágyú készült s a

lővegek súlya szerint jelölték meg azokat. Volt ezer fontos, úgynevezett szakállas ágyú, de kisebb kaliberűek is készültek, amik a mai gépfegyverek őseinek tekinthetők. A XV. században a lövedékek úrmértéke után kezdték megjelölni a különböző ágyútípusokat és az 5—11 hüvelykes ágyúkat használták leginkább. Mátyás király ágyúöntőházaiból olyan kitűnő ágyúk kerültek ki, hogy XI. Lajos francia király ágyúi mellett egész Európában a legjobbak voltak.

A XVII. században vesz igazi lendületet az ágyúgyártás és a XIX. század közepéig csaknem ugyanazokat készítik. Általában kátféle ágyú volt akkor: kartács ágyú, rövidebb tavcságra, kb. 450 méterig és nagyobb távra, 1000—1200 mé-

Yersey angol sziget — a francia part közelében, — ahol most német katonaság áll őrséget.

A lelenc

Írta: Földi Janka

Ez az emlék életemnek abból a korszakából való, amikor, ha megkérdeztek tőlem, hogy hány éves vagyok, nem volt mit letagadni, őszintén, becsületesen bevallhattam, hogy csak öt.

Mint afféle kényes kisassznykának pircs másfit kötöttek a hajamba s mivel egyetlen gyermek voltam, a család utolsó sarja s egyben dődtetett kedvence (a Lujza és Terézia nevezetű hölgyek ekkor még nem léteztek), úgyszólván mindenki én körülöttem forgott. Teljhatalmú „ura” voltam a háznak. Minden meg volt engedve. Ezzel a szabadsággal elég zsarnokmódra vissza is éltem úgy, annyira, hogy az anyám nem egyszer mondta: „Bár csak még egy gyermekem volna, hej, de nem sajnálnám ezt a haszontalan, hanem azzal verném meg, ami leghamarabb a kezem ügyébe akad.”

De az én édes anyám olyan volt, hogyha fel-emelte a nádpálcat, hátrafelé mindig kiesett a kezéből. Nem vert volna meg a félvilágért sem. Hanem egyszer mégis...

Nálunk a gyerek mindig nagy tiszteletnek, szeretetnek örvendett s tekintve, hogy testvéreim nem voltak, mindig hoztak a házba valami szegény gyereket. — Eleinte a faluból, későbbben pedig a szomszédos városban levő lelencházból. Úgy voltak ezek a gyerekek nálunk, mintha a családhoz tartoztak volna. Nekem szigorúan megparancsolták, hogy úgy kell szeretni őket, mintha a testvéreim volnának s én hamar megbarátkoztam velük, annyira, hogy még azt sem árultam el, ha egyszer-másszor úgy Isten igazában elverték.

Közülük különösen kedvelt maradt az emlékeze-

temben. Piri és Józsi.

Piri még ott konfirmált nálunk, majd pár hétre reá állítólagos bátyja elvitte s többet nem hallottunk róla.

Józsinak pedig tíz éves korára megkerült az „elveszett” mamája. Őt is elvitték tőlünk. Ő azonban nem feledkezett meg rólunk. Ezt írta is minden évben, messziről érkezett leveleiben s egyszer jól öltözött, jó megjelenésű fiatal emberként fölkeresett bennünket. Visszahozta a szíve abba a házba, ahol szeretettel felkarolták őt, a szegény kis lelencet, akit anyja azért dugott lelencházba, hogy szabadabb életet folytathasson.

Piri és Józsi „dolgoztak” is.

Józsi vigyázott a méhrajokra, hogy hova szállnak, sőt néha be is fogta őket.

Piri a szárnyasokat etette, vagy ha nem volt otthon senki, velem s a Burlus kutyával együtt őrizte a házat.

Józsival, aki jóval kisebb volt Pirinél, szoros együttműködésben tevékenykedtem kevésbé hasznos területeken. Vendég nagybácsim óráján „megigazítottuk” a csavarokat, feltveörzött, híres tárogatójáról leszereltük a billentyűt, a lexikonból kivágtuk a képeket.

Józsinak kevés érzéke volt az idegen tulajdon szentsége iránt s ebben a tekintetben igen nagy hatással volt reám. Így vándoroltak át hozzánk a szomszéd Csáki néni teljes szegfűi, árvácskapalántái, közöttük a tövestől kibált bazsarózsák; Judith néni cirmos cicája; Kelemenék selyem hernyói; Fodorék csirke itatója; Popper Laci kis szekere meg a szép kitömött nyuszikái; Varga Feri díszes karikás ostroma stb. stb.

Ezeket a nagy tetteket olyan ügyesen hajtottam végre, hogy talán soha senki meg nem tudta volna, ha a piros masli egy virágosetés alkalmával

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pírula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomorfájás és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 le. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

terig. A krími háborúban 1848—49-ben tünt fel a hátultöltő, úgynevezett barázdált ágyú nagy jelentősége s az ágyúgyártás nagy lendületet nyert s a hetvenes években az összes európai hadseregek fel voltak már szerelve nehéz tüzérséggel, amelyek lövegei négy-öt kilométerre is hatottak.

De hol van mindez a világháború s főként az új európai háború ágyuszörnyeitől, amelyek ma már játszi könnyedséggel küldik halált, rombolást osztó lövedékeiket százötven kilométer távolságra is, a lehető legpontosabb beállítás után.

A repülőgépek bombái és a tankok mellett az ágyúkra vár ma is a legnagyobb szerep, s az angolai háború fogja megmutatni, hogy néhány századon át hova fejlődhetett az ágyú — a kartácsból a messzehordó, városrészeket rombadöntő óriáságyúig... (—la)

főnt nem akad a Csáki néni sövénykerítésébe, aki pár perccel később csupa figyelmességből be is mutatja a bűnjelt anyámnak.

Akkor rettenetes dolog történt. Édesanyám úgy elvert, hogy egy tízgyermekes anyának is becsületére vált volna. Egész nap a sarokban terdeltem, éjszakára pedig kidobtak a nyári konyhába a csirkék és a macskák társaságába.

Másnap az anyám kis erkölcsi prédikációkkal egészítette ki a pedagógiai eljárást, miközben jó párszor végigsuhintott a porolóval s kijelentette, hogyha nem javulok meg, Pirit és Józsi gyermekének fogadja, engemet pedig bedob a lelencházba.

— Ott majd megtanítanak, ott majd megjavulsz, te haszontalan kölyök — mondta.

Annyi zsványbecsület ugyanis volt bennem, hogy drága jó tanítómestereimet egy szóval remeltam el.

Az anyám ettől kezdve kemény, szigorú anya volt. Naponként hallanom kellett a lelencházról. Eleinte félttem, de későbbben kezdtem komolyan foglalkozni a gondolattal. Én... én a lelenche... Hiszen az valami fölséges, az valami nagyszerű... Sok-sok gyermek, akikkel játszani lehet...

Már az egészét készpénznek vettem s egy nap, mikor az anyám különösen sokat emlegette a lelencházat, örömmemben annyit kergetőztem Józsi-val, hogy estére magas lázt mértek a hónom alatt. Ágyba fektettek, vizes ruhával borogattak Tüdőgyullad-som volt.

Látszólag nem sajnáltak egy cseppet sem. — Te semmirevaló, rossz kölyök, — mondta az anyám.

Azért mégis éjjel-nappal ott ült az ágyam mellett s ma is emlékszem aggódó tekintetére, amellyel felém hajolt. Azt mondják, hogy lázalmomban foly-

Ismét letartóztattak a fővárosban egy valutacsempész társaságot

A banda tagjai leleményes módon rejtették el a vonatban a valutaszállítmányt — s még a kísérőszemély utazása is fölöslegessé vált

Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség ismét letartóztattott egy szélhámos társaságot, amely valuta és drágakövek csempészésével foglalkozott és üzleteit Bucurestiből Budapesten át bonyolította le. A bandának úgy bucaresti tagjai, mint pedig budapesti cinkosai kivétel nélkül zsidók. Közülük egyesek ismert alakjai azoknak a bucaresti kávéházaknak, amelyek valutafizetők és más bizonytalan foglalkozású egyének találkozóhelyei.

Előkelő lakást tartottak fenn a bünszövetkezet tagjai.

Jellemző egyébként a letartóztatottak nevora: Deutsch Aladár, Schurmann Mayer Max, Lupu Solomon és felesége, Tannenbaum Regina, Saraga Siegfried, Reischer Margit, Welmann Sándor. Románia minden tartománya képviselve van a bünszövetkezetben, amelynek egyik-másik tagja fényes lakást tartott fenn a Calea Victoriein vagy pedig a legelőkelőbb fővárosi szállodában volt lakosztálya.

A valutacsempészést igen leleményesen hajtották végre. A Budapestre közlekedő gyorsvonatokon működtek és pedig úgy, hogy a banda tagjai felváltva utaztak a magyar fővárosba. A vonat egyik vagonjának mellékhelyiségében a tükröt leszerelték, alá rejtették a Bucurestiben szerzett lelt vagy zlotyt, aztán a tükröt felerősítették ismét s csak Budapest közelében

vették ki alóla a pénzt. Magyarországon megbeszélte állomáson már várta őket egy Wohl Mancin nevű zsidónő, aki átvette tőlük a román és lengyel valutát, értékesítette és pengőt meg dollárt küldött a lei és zloty helyett, amit ugyanilyen módon szállítottak vissza Romániába.

Utazik a valutaküldemény a budapesti gyorson...

Eleinte mindig ment valaki a valutaszállítvánnyal, mert hamis útlevelekre könnyen szert tudott tenni a banda. Később azonban költségesnek mutatkozott ez: 25 ezer leit kellett fizetni érte. Azonkívül nehézséget okozott, hogy Magyarországra a zsidók nem kaptak beutazási engedélyt. Igaz, hogy ezen is tudtak segíteni, mert egy Solo Bitner nevű csernovitzi zsidó hamis bizonyítványokat állított ki fajtásverei számára, amelyek igazolták azok fajkeresztyén származását és római katolikus hitét. A nehézségek azonban később mégis arra kényszerítették a társaságot, hogy kísérő nélkül engedjék útjára a valutaküldeményt Bucurestiből Budapest felé. A mellékhelyiség tükré kitűnő szolgálatot tett. Csak meg kellett táviratozni Wohl Mancinak Budapestre a vagon számát s a többi elintézte ő, mielőtt a vonat befutott volna Budapestre.

A társaság másik üzlete a drágakövekkel folytatott kereskedés és csempészet volt, ame-

lyet külföldre a valutacsempészéshez hasonló módon bonyolítottak le, belföldön pedig természetesen a hatósági illetékek lefizetése nélkül.

Márka-transzfer Svájcba...

Harmadik üzletáguk német márka-transzfer volt Svájcba. Egy berlini német kereskedő összeköttetésben állott egy-egy csoport németországi zsidóval, akik Svájcba akarták telepíteni vagyonukat. Ez a kereskedő Romániába jött, hogy erre a célra közvetítőket találjon. Bucurestiben összehozták őt a banda egyik tagjával, Scheuermann Mayerrel, aki közölte vele, hogy ismeri a „Distributia” cég igazgatóját és cégjegyzőjét s ezek segítségével meg lehet a kérdést oldani. Scheuermann Sinaiban rendezte meg a találkozást s itt két cinkosát, Saraga Siegfriedet és Ellenbogen Marcellt mutatta be a németnek a Distributia két vezető tisztviselőjeként. A német kereskedő 12 millió leit ígért a vélt román előkelőségeknek, nagyobb előlegeket fizetett ki nekik, sőt el is utazott velük Svájcba, ahol azok közjegyző előtt garancialevelet állítottak ki a Distributia nevében, de közbejött akadályok miatt mégsem lehetett az üzletet lebonyolítani. A két szélhámos ezután néhány százezer lei erejéig megzsarolta a németet s visszatartott Romániába, ahol közben a Distributia társaság már feljelentést tett az ismeretlen egyének ellen, akik a társaság nevében garancialeveleket állítanak ki.

A bucaresti rendőrség átszállította az ügyességre a banda letartóztatott tagjait, ahol folytatják a vizsgálatot ellenük.

Fejlődnek a spanyol-magyar kereskedelmi kapcsolatok

Barcelonából jelentik: Barcelonában spanyol-magyar kereskedelmi kamarát létesítettek. A kamara feladata a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok közvetlenebbé tétele.

Mérsékelt árban már csak rövid ideig kaphatók nyári cipők, szandálok, szandalettek

SOLDURI cipőüzletben, Oradea, Alexandri-utca 6 sz.

ton utaztam s kiabáltam, hogy vigyenek a lencsbe.

Az anyám szereit gondoskodása megmentett. Jobban lettem. Már hósebb időre is magamra hagytak a szobában, s ha sejtettem, hogy a közelben nincs senki, halkán kiosontam a könyves polchoz s a „Szabadságharc történeté”-nek két vaskos kötetével viszábjutam az ágyamba. A kedvemre való képeket gondosan kivagdaltam, a fedelüket eltávolítottam és összefirkáltam a lapokat.

Egyszer bejött Piri és Józsi.

— Milyen a lencsben? — kérdeztem őket. —

Egész diachimnuszt zezngtek az ottani állapotokról.

— Gyertek velem, — mondtam nekik. — Én vágyom oda.

De ők nem akartak jönni. Akkor elindulok én, egyedül. S ezt az éppen akkor belépő anyámnak is bejelentettem.

— Majd adok én neked lencset, — felelte szigorúan. — Feküdj vissza rögtön, mert megfázol.

— De édesanyám, én igazán el akarok menni.

— Majd ha meggyógyulsz. Oda nem kellenek beteg gyermekek.

— Én már nem vagyok beteg.

— Látom, látom, — szólt felesóválva, mialatt felfedezte az egyik nagynéni arcképén az általam rajzolt számárfületeket.

Meggyógyultam. Az anyám újra olyan jó volt hozzám, mint azelőtt. A lencséről is teljesen elfelejtkeztem, csak akkor jutott újra eszembe, amikor a számból kihálászott varrótűért cudar verést kaptam. — De akkor tovább nem volt nyugtom.

Piri és Józsi titokban folyton biztattak, hogy csak menjék. Jó élet van ott s nem sokára karácsony lesz

akkor gyönyörű karácsonyfát visz oda s Jézuska.

Itthon pedig alig remélhettem, hogy hozzon

December tizenharmadika volt. Künn esett a hó, fújt a szél és én a jól fűtött szobában éjfélig sírtam, zokogtam, bömböltem, hogy vigyenek a lencsbe.

Az anyám erélyes orvoslásra határozta el magát.

— Vigyétek, de most rögtön! — parancsoolta. Kivittek az udvarra. Dermesztő hideg volt. A szél arcomba csapta a havat.

— Merre megyünk? — kérdeztem Pirit. — Én fádom. Jaj, sötét is van.

— Menjünk reggel, — indítványozta Józsi.

Beleegyeztem, majd reggel, de akkor igazán megyek.

Másnap korán reggel kicibáltak az ágyból. Almos voltam, nagyon szerettem volna még aludni, de nem engedtek. A reggeli is elmaradt, azt mondták, majd kapok a lencsben. Felöltöztettek egy kinnőt, rossz ruhámba, kis batyut adtak a kezembe, amelyről csak később tudtam meg, hogy egy vasalásra szánt abrosz volt benne s kilódítottak a házból:

— Mars a lencsbe!

Dideregve mentem végig a hóval befűvott úton. Egy szembejövő ember megkérdezett:

— Hová mégy kislány?

— A lencsbe. Tessék mondani merre van a lencs?

— Csak itt, erre, egyenesen. Hát oszt ilyen itéletidőben akarsz menni?

— Ühüm, — feleltem — és siettem, szaladtam, rá se hallgatva többé.

Alig pár száz lépést tehettem meg. Az édesanyámra gondoltam, akit nem is láthattam, amikor eljöttem, pedig úgy szerettem volna elbúcsúzni tőle. A reggeli is hiányzott, jaj, éhes voltam, fáztam és elnehezedett a batyu kezemben. Potyogni

nak zokogva panaszkodtam, hogy engem elzavartak a lencsbe.

— Jaj az anyám, az anyácskám... tessék visszavinni engem.

Már meg akartam fordulni, amikor nagynénimmel találtam magam szemben, aki titokban nyomom követett.

— Gyere csak haza, — fogott kézen, — majd lesz neked lencs! Majd kapsz te az anyádtól lencset.

Haza értünk.

— Verd meg, ne sajnáld, — mondta az anyámnak.

— Édesanyám, — borultam rá — és többet nem tudtam mondani a felesukló zokogástól.

Az anyám ölbe vett, letörölte könnyes és ázott arcomat s szeliden megkérdezte:

— Hát itt hagytál volna? Nem sajnáltál volna?

— Dehogy, édesanyám. Soha, soha többé nem megyek el.

— Fektessétek le, szegény gyereket, — szólt az anyám. — Biztosan nagyon megfázott.

Már környékezett az álom, mikor az ágyamhoz lépett az anyám és halkán megkérdezte:

— Alszol kicsim?

— Nem még.

Megcsókolt, erre elaludtam.

*

Kegyetlen játéka volt a sorsnak, hogy tizenhét év múlva, éppen december tizennegyedikén, kis utazó táskával a kezemben — kényeret keresni — elindultam a falumból. Ugyanazon az úton. Éppen úgy esett a hó, vagy talán még jobban, mint tizenhét évvel azelőtt. Mentem véges-végig az úton... néha vissza tekintettem... de most már nem volt

Albert István faluriportja:

GYERGYÓDITRÓ,

Csik megye legnagyobb községe

Gyergyóditró, július hó.

A 8370 székely lakost számláló Gyergyóditró Csik megye legnagyobb községe. A regényes gyergyói medence legészakibb részén fekszik a gyergyói és görgényi havasok dombvonulatától kissé délre a Martonka-patak két partján, Gyergyószentmiklóstól északra, úttellenben Gyergyóremetével. A gyergyószentmiklói járáshoz tartozik s 714 méterre van a tenger színe fölött. A község három kilométer széles és hat kilométer hosszú.

Ditró huszonhat kapuval szerepel a 1567-iki registrumban, mégpedig „Gytro” elnevezéssel. Az 1685-iki lustrumban pedig „Gyitró” néven találjuk meg, mely sajátos székely szójárás könnyebb áthangolásával: Ditróra változott. Legrégibb írott feljegyzés szerint, 1500 körül Ditrónak már 400—500 lakosa volt. A közigazgatási község megalakulásáról már 1300-as évekből van írott emlék, ami azt jelenti — tekintve, hogy az egyházközségek szervezkedése mindig megelőzte a polgári községek szervezkedését, — hogy az egyházközség megalakulása már korábban megtörtént. Így alapítása visszanyúl a honfoglalási időkbe.

A község alakulására feltétlen befolyással voltak a területnek és vidéknek páratlan természetű erői és kincsei. Ezeknek a kriknázására irányuló eszközök, törekvések, erdők, havasok, fakereskedelem, vásár, kétékezi, valamint bányaipar stb. feltétlen tényezők voltak a község keletkezésében és fejlődésében. Ugyanakkor ezekkel a tényezőkkel, adottságokkal magyarázható az is, hogy az ősi település az ősfoglalásos időkben, éppen ezen a helyen történt. Már Orbán Balázs megjegyzi, hogy a község hatalmas város s piacterén nagy látogatottságnak örvendő heti- és országos vásárokat tartanak. Ezeknek a vásároknak népességét, rendkívüli forgalmát fokozza az a körülmény is, hogy a 8000 lakos szomszédos Gyergyóremete községnek nincs vásártartási joga és lakossága Ditróban szerzi be szükségleteit.

A község területe kerekén 52 ezer hold. Ebből az agrársajátítások idején elvettek 12 ezer hold értékes erdőterületet. Maga a falu 1789 holdon

Szűk lett az Isten háza: felépül Erdély legnagyobb temploma

A rohamos szaporodás miatt szűknek bizonyult az öreg templom. 1892-ben Takó János főesperes-plébános kezdeményezésére hozzákezd az egyházközség templom-alap gyűjtéséhez. A lakosság, különösen a székely vagyonszövetség, erején felüli adozatot hoz úgy, hogy 1909-ben megkezdődhetik a templomépítés. Mailáth püspök 1909 június 9-én felszenteli az alapkövet, 1911 november 26-án megáldja és 1913 július 13-án felszenteli Erdély legnagyobb és legújabb templomát. Kettős tornya 75 méter magas. Hajójának hossza 55, szélessége 23 méter. A kolozsvári Szent Mihály-templom hajójának hossza 50, szélessége 22 méter. A csiksomlyói templom pedig 53 méter hosszú és 18 méter széles. Öt ezer hívőt fogad be a templom. A templom felbecsülhetetlen értékét képezi a gyergyóditrói születésű Siklody Imre, neves székely szobrászművész: Jézus Szent Szíve, Szent István és Szent László, karrarai márványból faragott művészi szobra. A messze földön híres és művészi orgonával ellátott templom építése 800 ezer aranykoronába került. Mai pénzértékben 24—32 millió forint felel meg.

A község jelenlegi plébánosának, dr. Lőrincz Józsefnek indítványára, az egyháztanács 1934-ben a nagy templom általános javítási munkálatokkal hajtott végre mintegy százézer lejes költséggel, míg 1938-ban 300 ezer lejes pompás székely stílusban megépítette a templom művészi mellékoltárait is.

A templomnak igen sok bel- és külföldi csodálója akad. Különösen nyári időszakban a Gyilkostóhoz kirándulók köréből. Mindenkit lenyűgöz méreteivel, fényességével és tiszta művésziességével ez a párját ritkító hatalmas Istenháza. Márton Aron erdélyi püspök társaságában székelyföldi látogatása során Casasulo András pápai követ is megtekintette és nagy elismeréssel nyilatkozott a lakosság áldozatkészségéről. Erdé-

fekszik. 25 ezer hold terület áll művelés alatt, a többi erdős, legelős és műveletlen terület. Gyergyószárhegy községgel közös határban fekszik Borszék-fürdő. A fürdőnek, valamint világhírű borvizének jövedelme, jelentékeny mértékben emeli a székely vagyonszövetség tagjainak s rajtukon át a falu egész lakosságának életszínvonalát.

A XII—XIII. században alakult egyházközség.

A rendelkezésre álló és a püspöki levéltárban őrzött ősrégi okmányok tanúsága szerint, az egyházközség már a XII—XIII. században megalakult és templomot épített. A templom csupán kápolna jellegű lehetett, mert Ditró, Remetével együtt, Szárhegynek volt a leányegyházközsége egészen 1651-ig. Az ebből az időből való házi egyháztörténelem elveszett, de annyi bizonyos, hogy 1696-ban külön „viceesperese” van már az egyházközségnek. Anyakönyvei 1711 május 30-ától vannak meg. Ebből sokan azt a következtetést vonják le, hogy ekkor és nem 1651-ben lett önálló egyházközség Ditró.

Az ősrégi kápolnát — régi építkezési anyagainak felhasználásával — későbbben átalakítják. Tornyt 1653-ban kezdik építeni. A torny katonai őrhely céljait is szolgálta. Ezt a tornyt 1712-ben három öllel magasítják. A templomot orgonával látják el. Sorger püspök 1730-ban szép templomról és felszereléséről emlékezik meg. 1746-ban ismét bővítik és átalakítják a templomot jelenlegi formájára. Battányi Ignác erdélyi püspök 1786 június 8-án szenteli fel három oltárt: Szent Katalin, a Szent Család és Szent Jakab apostol tiszteletére. Említésre méltó a Moretti József olasz mester által 1837-ben, szárhegyi székely márványból készített keresztelő kútja. Toronyóráját 1787-ben szerelték fel. Egyházi műkincsei közül említésre méltó egy valóban szép és művészi ezüst kereszt, gazdag gyöngyházéktámmal. A templom műkincsei közé tartozik egy többévszázados Magyarok Nagyasszonyát Szent István és Szent Imre között ábrázoló fali oltárkép is.

Egyházi élet.

1932 óta a kánonjogi doktor Lőrincz József plébános áll az egyházközség élén. Mindössze 26 éves. Segédlelkészek: Bartha Domokos és Kósa József. Bartha Domokos lelkesi minőségben el látja a gondozását is. A telepen Szent Péter és Pál tiszteletére 1927-ben épített kápolna és iskola is van. Főlkántor: László István. Megyebíró: Csiby Tamás. Almegyebíró: Mezey Tamás. 44 egyháztanácsosa van az egyházközségnek, akik közül különösen Tarisznyás Péter, Kovács Péter Lajosé, Mészáros Sándor Hompót Ignác, Fülöp Lajos vállalkozó, Kis Károly kőműves, dr. Puskás Levente ügyvéd, jogtanácsos és Kovács Lajos tanácsosok azok, akik többi társaival együtt igazán szívükön viselik egyházközségük erkölcsi és anyagi érdekeit és áldozathozataltól sem riadnak vissza.

Egyházi adórendszer van. Költségvetésileg mintegy 200 ezer lejt vetnek ki a hivatkozott, ezt azonban rendszeresen önkéntesen túlfizetik. Az egyházközség ingatlan vagyoniából a kisajátítás során közel ezer hold erdőt elvettek úgy, hogy jelenleg az egyháznak csupán 50 hold ingatlan birtoka van. Ennek jövedelme pedig nem képes az egyház terheit hordozni.

A legrégibb plébánia épület kezdetben a Száva-család birtokán állott még 1723-ban is. 1828—1860-ig a jelenlegi plébánia belső részének a sarkában. Később kibővítették s 1935-ben dr. Lőrincz plébános tervei szerint teljesen korszerűsítették úgy, hogy rendeltetésének most mindenben megfelel. Ekkor állították fel a plébánia bejáratához azt a galambducos székely kaput, melyet kiváló művészekkel Mezey Tamás falfaragó művész egyházi almegyebíró készített. A pompás székely kapunak sok csodálója akad ma is. 1933-ban az egyházközség újjáépítette a segédlelkészi lakást,

valamint későbbben a gazdasági épületeket is.

A községben különben mintegy 70 görög katolikus család is van. Részükre nem régen templomot építettek. Több zsidó család is letelepedett a faluban. Imaházuk van.

A községi temető ügye rendezetlen. Kerítése is hiányzik. A polgári község előláróságának feladata a temető fenntartása és gondozása.

Vallásos és hitbuzgalmi egyesületek.

— Az egyházközségem hívei — mondja dr. Lőrincz plébános — jóra való, templomlátogató nép. Néhány évvel ezelőtt, különösen a munkás osztály körében, bizonyos szélsőséges áramlatok jelenségeket lehetett észlelni, azonban áramlatok, felvilágosító munkával sikerült a megtévedetteket visszatéríteni a hívő közösségbe. Ebben nagy szerepük volt a vallásos és hitbuzgalmi egyesületeknek és iskoláknak, melyeknek nevelő, szórakoztató előadásai igen hatásos terítő eszköznek bizonyultak.

A Katolikus Népszövetség, melynek mintegy ezer tagja van, keretet eozolgáltat az iparos Kolping Legényegyletnek, a Székely Legényegyletnek és a Székely Leányegyletnek. A Népszövetség elnöke: Száva Gergely. Minden közsérdékű, egyházi és társadalmi mozgalom önzetlen, áldozatkész pártolója. Igazgató: Dr. Lőrincz József plébános. Az egyesületi élet korlátozása előtt mezőgazdasági, szociális és kulturális szakosztályokba tömörülve, minden hónap utolsó vasárnapján, színvonalas előadásokat tartott. A Kolping Legényegylet díszelnöke dr. Gaál Endre földbirtokos, a Csiki Magányjak igazgatója. Az iparosifjúság ezen egyesületének igen szép eredményeket felmutató sportszakosztálya van. Felszerelése jelemtékeny értéket képvisel. Elnöke: Gima András tanító. A Székely Legényegylet elnöke: Gál Zsigmond. Igazgatója: Kósa József segédlelkész. A Székely Leányegylet együttműködik a Székely Leányok Mária-kongregációjával. Vezetőjük: Józsa Margit tanító.

A Kat. Népszövetség tagjai közül buzgólkodásukkal, áldozatkészségükkel kiváltak: Kovács Ádám Kovács, Kismódi Dénes, Mezey István Tamásé, Simon Lajos Antalé, Biró Ferenc tengerész, Molnár Péter, Simon Péter Miklóssé, Fülöp Károly Kovács, Kovács Lajos, Csiky András Kovács, Csiby Pál András, Gál Antal cipész, Molnár József cipész, Dezső János, Gál Tamás, Csiky József, Kovács Péter Jánosé, Strasser Jenő, Bajkó Ferenc Ferencé, Biró József, Bajkó Imre, ifj. Siklody Imre, Szöcs Sándor Melik, Fülöp Tamás, Csiby István füstös, Ádám Antal, Csiby Péter v. megyebíró, Molnár János, Fésüs Ferenc, Főrika János, Puskás Ferenc buzsa, Laczkó Angi Imre és Molnár Antal.

Igen szép és elismerésreméltó munkásságot fejt ki a Szociális Missziótársulat és a Katolikus Népszövetség is. Elnöke: dr. Puskás Leventéné. Al-elnöke: Bajkó Ignác. Titkára: Fülöp Andrásné. Pénztárnoka: dr. Jakab Andorné. Külön tevékenységükkel kitűntek: Bangh Tódorné, Csiby Barkó Alajosné, Nagy Sándorné, Kovács Andrásné, Orosz Andrásné, Pálffy Zsigmondné, Székely Lajosné, Csiby Bálintné, Gaál Miklósné, Száva Geróné, Fülöp Lajosné és Kelemen Károlyné.

A legerhesebb, de egyben a legszebb feladatot vállalták magukra az Oltáregylet buzgó tagjai. Két templomban kell közreműködniük, hogy az Isten háza mindig tiszta legyen. Ők gondozzák javították az egyházi ruhákat és fehérneműket. Ékesítik fel az oltárokat és ezzel méltó keretet szolgáltatnak a mindennapi legfőbbsegébb áldozatnak: a szentmisének. Elnök: dr. Puskás Leventéné. Igazgató: dr. Lőrincz József plébános. Titkár: Józsa Sándorné. Ruhatárosnő: Lukács Mártonné. Szinte az ő vállaira nehezedik minden munka. Nagylelkű, áldozatkész szívvel örömmel vállalja is. Kiváló buzgólkodásukért a tagok közül megemlítjük: Köllő Károlyné, Csiky Tamásné, Lukács Zsigmondné, Balázs Bircsi Imréné, Bajkó Péter Jánosné (két szép szőnyegét ajándékozott a templomnak), Csiby Lőrinczné, Laczkó Károlyné, Mészáros Alajosné, Balázs Erdős Péterné, Csizár Istvánné, Simon Ferencné, Csiby Józsefné, Puskás Ferencné és Szász Gáspár Mária tagokat.

Az Urilányok kongregációjának prefektája: Márton Mária. Előjárók: Kovács Teréz és Jakab Piroška. Jó példájukért, áldozatkész tevékenységükért elismerést érdemelték: Puskás Márta, Csiby Rózsika s Biró Juci. A Székely Leányok Mária-társulatának buzgóbb, tevékenyebb tagjai Mezey Erzsike, Puskás Annuska, Balázs Annuska és Fülöp Rózsika.

A Szent Kereszt Szövetség vezetője: Laczkó Angi Imréné. A népes, feltűnő sok csoporttal rendelkező Kőszafüzértársulatot Köllő Károlyné irányítja.

(Folytatjuk.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETESI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900. félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér. — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: **Élénkebb nyugati, északnyugati szél, felhőátvonulások, több helyen eső, zivatar. A hőmérséklet alig változik.**

* **Gyulafehérvári egyházmegyei papok figyelmébe!** Az egyházmegyei hatóság a papságnak ezután is tudomására hozza, hogy folyó év augusztus 5—9. napjára Gyulafehérvárra tervezett lelkipályázat elmarad.

ELJEGYZÉS. Szilágyi Mucikát eljegyezte Szabó Zoltán. (Minden külön értesítés helyett.)

Temesváron megkezdődött a nyugdíjki fizetés. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya hétfőn megkezdte a nyugdíjak fizetését. Hétfőn és kedden délelőtt és délután, valamint szerdán délelőtt a nyugdíjkönyvek száma szerinti beosztás alapján történik a kifizetés. Szerdán délután azoknak a nyugdíjait folyósítják, akik eddig a 7. utászrezdénél kapták illetményeiket.

Ulferth Kornélka halála. Mint részvétellel értesülünk Ulferth Kornélka, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem diatetikai tanszékének hallgatója, tüdőfolyó következtében váratlanul elhunyt. A művelt, finomlelkű leány nagy szeretetnek és közkedveitőségnek örvendett a társasági életben is és halála mindenfelé mély megdöbbenést keltett. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Az engedetlen szentmiseáldozatot a család nőtagjainak visszaérkezése után, szombaton, augusztus 3-án reggel 9 órakor fogják bemutatni a váradoszlasi római katolikus plébánia-templomban. Ulferth József ny. állami főmérnök leányát gyászolja az elhunytban.

Minden métermázsa buza után félkiló buzát az árvízszújtotta gazdáknak juttatnak. Temesvár. Saját tud. A temesi helytartóság mezőgazdasági felügyelősége felhívást intézett a gazdaközönséghez, amelyben kéri a gazdákat, hogy segítsenek az árvízkarosultakon. — A gazdasági év, amelynek vége felé közelünk — állapítja meg a felhívás — egyike a legnehézebbeknek, amelyet a kormányzat területén lévő gazdák valaha megérttek. Nemcsak a rendkívüli viszonyok, nemcsak a munkaerő és igavono állatok hiánya, hanem mindenekelőtt a kedvezőtlen időjárási viszonyok okozták, hogy a mezőgazdasági őszi munkálatok kezdetétől fogva veszélyeztetve voltak és semmiért lett az a reményünk, hogy a veréből, mint mindig ezidén oly gazdag termést várjunk. Vég nélküli esőzések következtek a tavasszal, a földek mélyebben fekvő részei víz alá kerültek, s ez a tavaszi vetést is sapsztított. Sok gazdát ért az a szerencsétlenség, hogy nem arathat. Sok gazda áldozatává lett az árvíznek. Az erősnek segítenie kell a gyengét. Az államtól nem várhatunk segítséget — mondja tovább a felhívás — az maga is a legnagyobb nehézségekkel küzd. Ezért a királyi helytartóság július 24-én kelt 30. számú rendeletével elrendelte, hogy minden métermázsa learatott buzából fél kiló buzát az árvízkarosultaknak kell juttatni s ezt mindjárt a csépléskor kell beszállítani.

CSAK JULIUS 30-IG LEHET KEÖVEZMÉNYESEN FIZETNI A KÜLÖNFÉLÉ ADÓHÁTRALEKOKAT. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszter 1940 július 23-án kelt 157.778. számú rendeletére hivatkozva közli az érdekelteket adófizetőkkel, hogy 1940 július 30-án visszavonhatatlanul lejár az a határidő, amelyet a miniszter a különböző adóhátralekok kedvezményes lefizetésére engedélyezett. A fenti határidő letelte után az adóközegek minden kedvezményadás nélkül hajtják be a hátralekokat.

Liszt orgonahangverseny a nagyváradai székesegyházban. Nagyvárad. Saját tud. Mint már röviden hírt adtunk róla: Andrásfi Ede zenetanár, országos karnagy 1940 augusztus 4-én, vasárnap délután 5 órakor a Kálvaria kápolna tatarozásának javára Liszt orgonahangversenyt ad. Tekintettel arra, hogy az olasz plébánia templom orgonája váratlanul elromlott, a nivósnek ígérkező orgonahangversenyt a püspöki székesegyházban tartják meg. A hangverseny részletes műsora a következő: 1. Bevezető. Tartja Béltékly Ferenc vallás-tanár. 2. Liszt (1811—1886): Evocation á la Chapelle Sixtine. a) Allegri (1584—1652): Miserere. b) Mozart (1756—1791): Ave verum corpus... 3. Liszt: Esmefuttatás Arcadelt (1514—1560) Ave Maria-ja felett. 4. Liszt: Ora pro nobis. 5. Liszt: Angelus. A műsoron tehát Liszt Ferencnek a legnagyobb magyar zeneszerzőnek művei szerepelnek. Liszt Ferencet orgonán hallani ritkaságszámbamenő zenei élmény. A hangverseny iránt érthetően városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Hirtelen halál a hegyaljai villamoson. Aradról jelentik: Szombaton délután négy órakor a Győrök felől Arad felé haladó villamosvasuton hirtelen haláleset történt. Ugyanis a vasuton utazott Barabás József 28 éves, zímándujfalui lakos is, aki a vonaton hirtelen szívinfarktust kapott és rövid szenvedés után meghalt. A haláleset Győrök és Szabadhely állomások között történt. A szívinfarktust szenvedő embert dr. Stănescu hadnagy, csesérei orvos vizsalta meg, aki megállapította, hogy az elhunyt szívinfarktusban szenvedett és szíve hirtelen felmondt a szögálatot. A tragikus módon elhunyt fiatal ember holttestét a villamosról a szabadhelyi kózségházára vitték, ahonnan az esetet azonnal jelentették az aradi ügyészségnek, mely megadta a temetési engedélyt.

Jan Kubelik súlyos beteg. Prágából jelentik: A világhírű hegedűvirtuóz, Jan Kubelik vészes vérszegénységben súlyosan megbetegedett és a prágai Podoli szanatóriumba szállították. Orvosi konziliumot tartottak betegyánál. Állapota igen súlyos. Jan Kubelik július elsajén töltötte be 60-ik életévét. A jubileum alkalmából a cseh sajtó nagy cikkekben ünnepelte.

A Körös első idej áldozata. Nagyvárad. Saját tud. Megrázó körülmények között vesztette életét Balázs Sándor 20 éves Francia-sor 30. szám alatt lakó mázolóség. A fiatalember barátival együtt a Hadadi telepen fűdött és észrevette, hogy egyik társa, aki gyenge uszó volt, örvénybe került. Balázs a vízbe vetette magát és veszélybe került társa segítségére akart sietni. Gyors karcsapásokkal barátja felé uszott és el is érte az elmerüléssel küzdő társát. A kétségbeesett fiatalember, segítségére siető barátja felé kapott és Balázs olyan szerencsétlen helyzetbe sodródott, hogy ő került örvénybe. A fiatalember elmerült és többé nem került elő. A parton álló barátai kutatására indultak és a tűzoltókat meg, Ertesítették a mentőket és a tűzoltókat, akik megkezdtek a fiatalember holttestének a felkutatását. Több mint kétórát kutatás után a part közelében a barátja talált rá a szerencsétlenül járt fiatalember holttestére. A holttestet beszállították a temető halottas házába.

Feljegyzések

Giovanni Cazzani cremonai püspök egyházmegyeje hivatalos közlönyében hosszabb fejtegetést közölt a pápaság küldetéséről a mostani időkben. Fejtegetésében a következőket írja:

„A Szentatya sokszor megismételt ünnepléses nyilatkozatokban fejezte ki együttérzését a háboru ártatlan áldozatai iránt, de sчасem tett különbséget az egyes államok és népek között. Mindig szótvetette a természetjog megsértését akár magánokról volt szó, akár közösségekről. Oktalanság azt követelni, hogy a pápa ítélje el a háboru konkrét jelenkezését egyes esetekben. Erre már csak azért sem kerülhet sor, mert az egymással homlokegycenest ellenkező híradások zürzavaros kavargásából ugy sem lehet a tiszta és biztos igazságot ki-hámozni. Most az ismétlődik meg, ami a 25 év előtti világháboruban: akkor is azt követelték, hogy a pápa foglaljon állást egyik vagy másik fél mellett.”

A pápa tehát nem foglalt állást a multban és most sem foglal állást a felek kivánsága szerint. Nem tehette meg a multban és most sem teneti meg. A háboru utóvégre is politikai és gazdasági konfliktusok végkifejlete. Ami világnézeti szín volt az előjátékokban, az mind lekopott már róla. A pápa pedig ilyen természetű vitákban csak felkérésre vállal esetleg döntőbírói szerepet. Amikor azonban a vita szenvedélyessége, az összejárás és ütköző érdekek bonyolult szövevénye kilátástalanná teszi a megjegyzést és nem nyújt reményt az ítélethe való megnyugvásra, még ezt sem teszi meg. A pápa tekintélye és az általa képviselt ügy méltósága, nagysága elérhetetlen magasságban áll a legnagyobbak látszó földi érdeke és esemény felett is. Ha a rábizott hatalmat és tekintélyt tisztán földi érdekek érvényesülésére folyosítaná, ez többet ártana az általa képviselt ügynek, mint amennyit látszólagos, ideiglenes sikerekben el tudna érni. Igaz, hogy a hit és erkölcs dolgait nem lehet elszigetelni a világ eseményeitől. Azért mindig arra törekedett, hogy a viszályok örvényébe került lelki értékek ne szenvedjenek kárt. Ezt jelenti a természetjog védelme és az állandó felhívás békére, megértésre, emberiességre, kiegyezésre.

A pápaság helyzete a jelenlegi háboruban különösen nehéz a résztvevő felek miatt. Olaszországgal való viszonyát egyezmény szabályozza, amelynek külön rendelkezései vonatkoznak arra az esetre, ha Olaszország valamilyen más álammal háborus viszályba keverednek. Ez a nehézség azonban csak látszólagos. Ha nem is lenne egyezmény, akkor sem avatkozna bele a felek rövidlégzetű, csak a politikai jelent vagy közeljövőt szem előtt tartó szempontjai szerint.

A pápa békefelhívása a háboru kitérése óta állandóan sürget bennünket, hogy mindnyájan érvényesítsük tehetőségünket e nagy cél érdekében. A pápa nem tétlen és nem vonult vissza a világtól. Szeme aggodalommal telten örködik fölöttünk. Szívéhez egyformán közel áll minden nép fia. A szembenálló felek között csak a harcterek sebesültjeit és halottait látja. Meg a veszélyeztetett lelki értékeket.

Megnyugtató az, hogy a jelenlegi háboruban a felek tiszteltetelmű tartózkodással viselkedtek a Szentszékekkel szemben. Nem is próbálták kicsinyes érdekekből állásfoglalásra bírni. Ami ilyen irányban történt, az a kapkodó propaganda elkerülhetetlen kilengéseinek számlájára irandó. Ebből a tiszteltetelmű tartózkodásból szeretnők kiolvasni azt a jövőt, amelyben az erkölcsi értékek legmagasabb letéteményese hathatósabban érvényesítí majd tekintélyét az igazságosság, a jog, a béke és a szeretet érdekében. (K. N.)

* **Plébános urak figyelmébe.** Keresem Fekete Ferenc és Nuszbaumer Emilia házassági bizonyítványát. A férj római katolikus vallású, született Kurtapatakon (Háromszék m.) 1819 szept. 21-én. A feleség ág. hitv. evang., született Nagyváradon 1831 október 30-án. Házasságot valószínűleg 1850—1860. között kötöttek. Eredmény esetén szives értesítést kér: dr Czumbel Károly, ügyvéd, Oradea, Str. Miron Cristea 13. A felmerült költségeket készségesen megtérítem.

Hadbírósi hírek. Kolozsvár. Saját tud. Egész csapat határátlépő és határátlépést elősegítő egyén felett ítélkezett a kolozsvári katonai törvényszék. A vádlottak vaalmennyien szatmári illetőségűek és néhányan közülük ez év tavaszán megkísérelték Magyarországra átszökni, míg a többiek a szökést elősegítették. A katonai törvényszék Oltean Petru és Zimán Joan szatmári lakosokat határátlépés elősegítéséért 8—8 havi fogház, 5—5 ezer lei pénzbüntetésre és politikai jogaiknak ötévi betiltására, míg Saneau Stefan hasonló bűncselekményért 3 havi fogház sé kétezer lei pénzbüntetésre ítélte. Becsko Lajos, Sikola Zoltán, Fülöp Lajos, Király Mihály és Csajkos Gyula ugyancsak szatmári lakosokat határátlépés miatt távollétükben 3—3 évi börtönre és husz-huszezer lei pénzbüntetésre ítélte a hadbírósiág.

A világháború legvéresebb harcainak szinterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszázézer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszertűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

Pályázat Fogarasy Mihály püspök alapítványára

A gyulafehérvári finevelő intézetben Fogarasy Mihály püspök alapítványára felvételt nyerhet 8 papi pályára készülő ifju, akik a gyulafehérvári főgimnázium első osztályát kezdik, 14-ik életévüket még nem töltötték be, szegény sorsu, tiszta katolikus családból származnak, kiváló tehetségűek, jó zenei hallásuk és hangjuk van és kifogástalan viseletűek. Akik az alapítványt elnyerik, csak a következő díjakat kötelesek megfizetni: a főgimnáziumban a beíratással kapcsolatos díjak fejében 676 leit, a finevelő-intézet részére butorhasználat, arvosi díj, fürdő, stb. címen egész évre 850 leit; ezenkívül könyvekről, írószerekről, ruházatról, fehérműről és mosásról kiki maga gondoskodik.

A pályázati kéréseket Püspök úr Ónagyméltóságához legkésőbb augusztus 10-ig kell beadni; mellékelni kell az elemi iskolai bizonyítványt, keresztlevelet, állami születési bizonyítványt és az illetékes plébános ajánló levelét. A plébános urak csak azokat ajánlják, akik a fentebbi követelményeknek **mindenben** megfelelnek.

Gépkocsibaleset Gyergyóban. Csíkszereda. Saját tud. Könnyen vezetéssé válható gépkocsibaleset történt Gyergyóalfaluban: Lukács Antal gépkocsivezető 295 M. C. rendszámú autójával beleszaladt Benedek Antal gyergyóalfalvi gazdálkodó szekerébe. A szeker teljesen tönkrement és a rajta ülő Kovács Annuska nevű kislány súlyosan megsebesült. Az anyagi kár összege mintegy hatezer leit tesz ki. Vizsgálat indult annak megállapítására, hogy a balesetet kit terhel a felelősség.

A csernovici egyetemnek a Bánságba való áttelepítését kérte egy küldöttség. Temesvár. Saját tud. A bánáti és körösvidéki társadalomtudományi intézet részéről Grosorean Cornél dr volt főpolgármester s az Astra részéről Cosma Aurel dr volt képviselő vezetésével küldöttség kereste fel Marta Alexandru dr királyi helytartót és emlékiratot adott át, melyben kéri a csernovici egyetemnek Temesvárra való áttelepítését. A királyi helytartó kijelentette, hogy értekezletet hív egybe ebben a kérdésben s a határozattal majd küldöttség megy Bucurestibe.

Verekedés címén tett feljelentést egy cseléd-lány a munkaadója ellen. Csíkszereda. Saját tud. Siklódi Julianna madéfalvi székely cselédleány bűnvádi feljelentést tett gazdája, Turta Dumitru vendéglős és fűrészgáros ellen. Azzal vádolja munkaadóját, hogy többször minden ok nélkül megverte. Legutóbb is olyan súlyosan bántalmazta, hogy sérülése gyógyítására orvosi kezelést kellett igénybevennie. Az ügyészség kiadta a feljelentést a csendőrségnek a szükséges kihallgatások megejtése végett.

Betörést kísérelt meg a munkanélküli borbélyeség. Csíkszereda. Saját tud. Delli István 47 éves, rendezetlen állampolgárságu, munkanélküli borbélyeség, a katonai szolgálatot teljesítő Bocskor Károly fodrászmester tisztviselői telepén épített házában betörést kísérelt meg. Eppen a ruhaszekrények tartalmát ürítette ki, amikor Bocskorné hazaérkezett és benyitott a szobába. A betörő erre a nyitott ablakon át elmene-kült, azonban a rendőrség csakhamar elfogta és őrizetbevette. Delli betörését és lopását, valamint tiltott fegyverviselését már el volt ítélve és büntetését ki is töltötte. Annakidején azzal vonta magára a rendőrség figyelmét, hogy éjszakai mulatozásai alkalmával aranygyűrűkkel, karkötőkkel és más ékszerekkel fizetett. A szokatlan fizetési módot azzal igyekezett magyarázni, hogy az ékszereket Galaion tengerészektől kockázással nyerte. Kiderült azonban, hogy egy ékszerüzlet kirablása alkalmával jutott az aranytárgyak birtokába.

ARADON MEGKÖNYVITETTÉK A FALERAKÁS VÁROSI ILLETÉKÉNEK KIFIZETÉSÉT. Aradról jelentik: A város vezetősége közli, hogy intézkedés történt a házak előtti falerakás után fizetendő városi illeték lerovásának megkönnyébbítésére. A jövőben ezt az illetéket a küldemény megérkezésekor, illetve a kiváltás alkalmával a következővel lerovásával egyidőben lehet kiegyenlíteni. Egy vagon tűzifa után az illeték 100 leit, minden vagonnál kisebb tétel után 50 leit.

Felémelték Temesváron a kenyér- és húsárakat. Temesvár. Saját tud. A királyi helytartóság árelenőrző bizottsága most foglalkozott a Temesváron érvényes maximális árak kérdésével. Élénk vita keletkezett a kenyérrétek megállapítása körül. A sütőiparosok részéről ismét elhangzott a panasz a liszthiányról. Prohászka Ede vezérigazgató a malmok részéről vázolta a hiány okait. Ezek között elsősorban azt emelte ki, hogy a termelők nem adnak most el gabonát s az új árak megállapítását várják. Végül is a fekete kenyér árát 50 banival — 8 leiről 8.50 leire — emelték fel, a félbarna kenyérét 12 leiről 12.25 leire. A liszthiány megszüntetése érdekében a királyi helytartóság távirattalag kereste meg a nemzetgazdasági miniszteriumot, hogy minél előbb új gabonaárakat állapítson meg. A húsárak közül a következőket emelték: Marhahús sütnivaló 32 leit helyett 33, leveshús I. osztályu 29, másodosztályu 25 leit helyett 26 leit, juhhús 21 helyett 22 leit, tepertő préselt 30, nem préselt 40 leit.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: JÓ UTAT LESTER UR.
DORIAN: WALEWSKA GRÓFNÓ.

Feltűnően kevés a gyümölcs a nagyváradai piacon

30-40 leit egy kiló sárgadinnye — 20 leit egy fürt szőlő

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon jó közepes felhozatal mellett tartottak voltak az árak. A zöldségpiacon alig érezhető csökkenés volt észlelhető. Egyes cikkek ára — így a zöldbab ára is — emelkedett. Burgonyából volt legnagyobb a felhozatal s ennek köszönhetően a burgonya ára csökkent. A gyümölcs piac felhozatalát össze sem lehet hasonlítani az elmúlt év hasonló időszakának felhozatalával. Gyümölcs alig van a piacon — s a gyümölcsárak aránytalanul magasak. A tejpiac felhozatala is gyenge volt. Részletes beszámoló a következő:

Zöldségpiac. Levesbevaló zöldség csomója 2, 3, 4, 5, burgonya kg 4-5, hagyma csomója 1-2, káposzta fejenként 4-6, karfiol db 10-12, karaláb csomója 3-4, retek csomója 2-3, ugorka kg 6-8 vagy 3-4 db 1, paradicsom kg 16, erős paprika 2 db 3, töltési való paprika db 1-1.50, kék paradicsom db 3-4, zöldbab kg 7-8, szemesbab literje 12, gomba csomója 4-5 leit.

Gyümölcsiac. A gyümölcsiac ujdonsága a korai sárgadinnye és a korai szőlő. A sárgadinnye kilója 30, 35, 40, míg a korai szőlőből egyetlen kis fürt 20, francia barack kg 35-40, kajszinbarack kg 22-26, szép ringló kg 23, különböző szilvák kg 16, 20, 25, cukorkörte kg 24, 26, korai alma kg 8-10, málna kg 24-25 afonya kg 20 leit.

Tojás párja 4.50-5 leit.

Tejpiac. Tej literje 8, tejföl literje 28-30, tehénturó kg 24-26, juhturó kg 55-60, vaj kg 130-140 leit. A viszontelárusítók véleménye szerint a vaj további drágulása várható.

Baromfi piac. Közepes felhozatal, az árak az elmúlt heti árakhoz viszonyítva, némileg csökkentek. Legnagyobb felhozatal volt fiatal rucából. Csirke párja 45-50 leitől, tyúk darabja 60-65 leitől, peccenyének való ruca párja 160-110 leit, sovány liba párja 130-150 leit.

Halpiac. Körösi hal apróbb kg 35, nagyobb kg 40 leit. — Főzőolaj kg 58 leit.

Szolgáltatós gyógyszertárak

Kedden Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

Pénteken Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

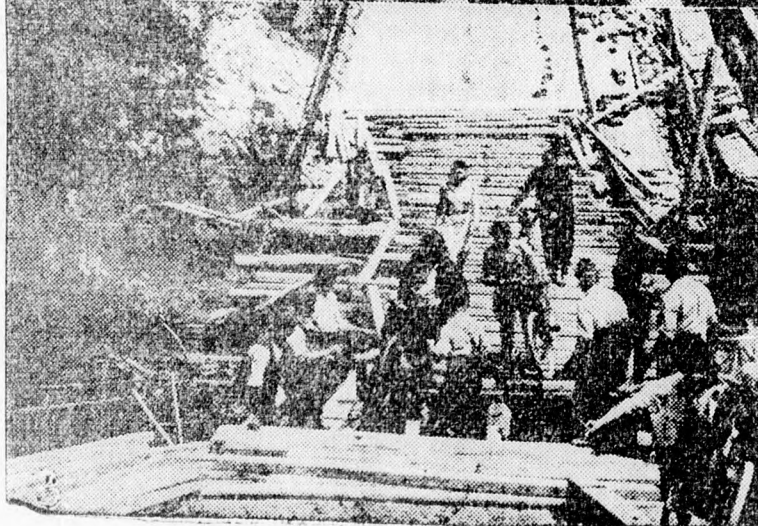
Mátyás király, Str. Vlahuță No. 46. Telefon: 21-34. (Ajtay).

Irgalmasok, Bulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 11-84.

Minerva: Piața Unirii.

Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Tel. 16-07.

Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Képriport a háborús nyugatról

1.

Német tiszt tárgyal egy francia tábornokkal Clermont város átadásáról.

2.

A világháború egykori harcterein. Régi erődítmények Verdun környékén.

3.

A „Todt-szervezet” német dásza egy felrobbantott hídát javítanak ki Strassburgban.

4.

A németek kihallgatják az angol hadsereg fogságba esett indiai tisztjeit.

Aranylakodalom

Meghitt családi körben, bensőséges csendben ünnepelte meg Piesslinger Károlyné sz. Temesváry Aranka, a brassói római katolikus Nőgyesület örökös elnöknője arany lakodalmát a háromszékmezei Szentivánlaborfalván, melynek ősi katolikus templomában ezelőtt ötven évvel esküdött örök hűséget Piesslinger Károly főmérnöknek.

A mindig jóságos és mindig mosolygó ur-asszony, aki a nagy magyar asszonyokra emlékeztető típus, igazi példaképe a nemesen érző katolikus nőnek. Az arany menyegzővel megkoszorúzott félszáz esztendő nemcsak a családi élet ápolásában telt el, nemcsak nagy és népes családjáé volt Piesslinger Károlyné, hanem jóteknységű, hithuzgalmi és szociális működésével áldozatkészen dolgozott és irányított Brassó katolikusainak legéletrevalóbb egyesületében, a Nőgyesületben. Hittől és szeretettől áthatott női szívének minden aranyló hőségét jóselekvésre szánta. Ezt a munkát ép olyan csendben, szerénységben és minden világi hűségűntetés nélkül végezte, mint amilyen csendben és szerénységben élte ötven éve boldog házasságát. A szegények érdekében kifejtett tevékenységéért XI. Pius pápa a „Bene Meriti” arany érdemrendjével jutalmazta.

Az arany menyegző megható ünnepe szent misével kezdődött, amelyet Tódor József plébános mondott és ameyen a család szent áldozáshoz járult. A szent mise alatt a családdal együtt imádkozott a brassói Egyházközség képviselőiben Vasvári Aladár főesperes-plébános, Hettmann Antal tanácsos, dr. Kampós Jenő ügyész és Paulusz Ferenc gondnok, míg a Nőgyesület részéről Fuhrmann Jánosné, Lázár Elekné, Lehozky Jánosné, Neusinger Ottóné, Raácz Albertné, Szabó Mártonné, Telcer Sándorné, dr. Thieser Rezsóné és ifj. Várhegyi Gyuláné vezetőségi tagok, akik meglepetésszerűen érkeztek Szentivánlaborfalvára.

Mise végén a jubilánsok térdenállva fogadták az egyház áldását. Két meghatott lélekből szállott az ég felé a háláadó ima.

A szertartás végeztével meglepetésszerűen lelkes éljenzéssel üdvözölte a küldöttség a templomból kilépő aranylakodalmas párt. Majd Vasvári Aladár főesperes-plébános a szeretet melegségével üdvözölte őket:

— Elnézését kérjük, — mondotta — hogy szinte betolakodtunk ennek a meghítt családi ünnepségnek esendés szentélyébe. De ha egy aranylakodalmat el is lehet rejteni a nyilvánosság előtt, ötven év telve áldozatkész munkával és szeretettel a legszentebb ügyek szolgálatában, nem maradhat rejtve. Az egész brassói Egyházközség, de különösen a Nőgyesület érezte évtizedeken keresztül ezt a tevékeny szeretetet és ezért nem esoda, ha mi is szinte rokonoknak érezzük magunkat, vagy legalább is olyan közel állóknak a kedves jubilánshoz, hogy nem maradhatunk el egy ilyen bensőséges családi ünnepségről. Hozom a Püspök ur áldását, amelyet sürgönyileg küldött. S mi azt jöttünk megmondani az egész Egyházközség, de különösen a Nőgyesület nevében, hogy szeretjük a mi drága Aranka Néninket. A jó Isten áldását kívánjuk kedves férjére is és az a mi szívünk kívánsága, hogy jó egészségben ünnepelhesük a kedves jubilánstokot majdan gyémántlakodalmuk alkalmával is.

A hölgyek ezután átnyújtották szeretett Aranka Nénijüknek a Nőgyesület ajándékát, ötven szál piros rózsát, amelyet a jubiláns meghatott hangon köszönt meg.

Itt említjük meg, hogy a Nőgyesület szeretett Elnöknőjének aranylakodalmá alkalmával egy gyönyörű miseruhát ajándékozott a brassói plébánia templomnak. (p. f.)

KÖZGAZDASÁG

A munkát beszüntető vállalatok elrekvirálhatók

Egy vállalat sem bocsáthat el egy hónapban az alkalmazottak tíz százalékát meghaladó létszámú alkalmazottat

Az új munkaügyi törvény szövegét legutóbbi számunkban a 7. szakaszig bezárólag közöltük. Ismertettük, hogy a törvényben foglalt rendelkezések — tehát a munkaidő meghosszabbítása, szabadságok felfüggesztése — csak úgy alkalmazhatók, ha valamely munkaadói érdekképviselő kérelmére a miniszter erre külön engedélyt ad. A törvény másik része már általános hatályú, vagyis külön miniszteri rendelet nélkül máris érvényben van. Ez a rész a sztrájkjal és a munkanélküli segéllyel foglalkozik. Itt közöljük:

8. szakasz. Az 1920 szeptember 5-iki, a kollektív munkakonfliktusok elintézéséről szóló törvény 4., 5. és 6. szakaszaiban említett sztrájk vagy kizárás (lockout) tilos.

A munka tömeges beszüntetésére való felbujtás a kollektív munkakonfliktusok elintézéséről szóló törvény 28. szakaszának 2. bekezdésében foglalt szankciók kétszeresének alkalmazásával büntetettik. Ugyanezen szankciók alkalmazandók azon vállalatok ellen amelyek ugyanazon hónapban az egész személyzet, vagy egy osztály személyzetének tíz százalékát meghaladó létszámú munkást bocsájt el.

A munka tömeges beszüntetése esetén a minisztertanács elhatározza a kereskedelmi, ipari és szállítmányozási vállalat helyiségének, anyagának, vezető személyzetének elrekvirálását és mindazt, ami a vállalat működésének biztosításához szükséges.

9. szakasz. A 16. szakasz intézkedései alá nem tartozó vállalatokra vonatkozó békéltetési tárgyalásokon felvett jegyzőkönyv a dósírral együtt a tárgyalást vezető munkaügyi felügyelő által a jegyzőkönyv lejártától számított legfeljebb három napon belül a kerületi munkavezérfelügyelőség mellett működő minimális bér-megállapító bizottság elnökéhez terjesztendő fel.

A bérminimumot megállapító bizottság hatásköre kiterjesztetik minden, a kollektív munkakonfliktusok elintézéséről szóló törvény 16. szakasza alá nem eső vállalat munkakonfliktusának elszámítására szolgáló döntő bíráskodásra.

Az elnök az ügycsomó vétele után a bizottságot nyomban összehívja, a bizottság megvizsgálja az ügyet és összehívásától számított legkésőbb 10 nap alatt dönt.

A bizottság a minimális munkabérek megállapításáról szóló törvény 4. szakaszában említett összetételben és annak eljárási szabályai szerint dolgozik, anélkül, hogy ezen törvény 5. szakasza szerinti két taggal magát kiegészítendő.

A munkanélküli segélyek

10. szakasz. A teljesen vagy részben munka nélkül lévő munkások és magántisztviselők

részére a munkaügyi minisztérium vagy közvetlen, vagy egy e célra létesített bizottság útján készpénz, vagy természetbeni segélyt ad.

Azon munkanélküli alkalmazottak, akik képzettségüknek megfelelően foglalkoztathatók és nem dolgoznak, a segélyből kizárandók.

A bizottságok létesítése és működése, a munkanélküli segélyek mennyisége és annak felosztási módja külön rendelettel szabályozatik.

11. szakasz. Minden a jelen törvény alkalmazása körüli kérdésben a munkaügyi minisztérium a 3. szakaszban létesített bizottság véleményezése alapján határoz.

12. szakasz. Közigazgatási rendelet fogja meghatározni a bizottságok működésének részleteit és a jelen törvény alkalmazását.

Mesterséges megtermékenyítéssel akarják a csíki juhállományt feljavítani

Kozán Imre gazdasági főfelügyelő nyilatkozata

Csikszereda. Saját tud. A gazdasági többjövődélmezőség elérésére, különösen a Székelyföldön, igen alkalmas állat: a juh. A juhtenyésztésre azonban mindeddig, semmi nagyobb súlyt nem helyeztek sem a gazdák, sem az arra hivatott gazdasági tényezők. A Mezőgazdasági Kamarák felállítása után most már erre a kérdésre is sor került. Kozán Imre gazdasági főfelügyelő, a Mezőgazdasági Kamara igazgatója, következőkben vázolta a csíki juhállomány feljavítása érdekében szükségesnek látszó tennivalókat:

— Az erdőgazdaság jövődélmezőségének és további lehetőségeinek csökkenése folytán, a csíki gazdálkodóknak új mezőgazdasági és állattenyésztési ágakat kell kultiválniok. A mi, székelyföldi viszonyaink között a jövődélmezőség fokozása szempontjából állattenyésztésre legalkalmasabb: a juh. Megyénkben eddig a juhajták kiválasztására semmiféle súlyt nem fektettek és az állattenyésztés többi ága mellett lenéz nemtörődomséggel kezelték. Ennek az lett a következménye, hogy az eddig, nagy általánosságban tenyésztett racka juhajták teljesen elkorcsosodott. Ezen egyetlen módon és eszközzel lehet segíteni: keresztezéssel fel kell javítani. E célból a fehér rackákat cigája, a feketéket pedig karakül kosokkal kell keresztezni. A keresztezés első részét könnyen meg lehet oldani nálunk is, mert a cigája kos most már a gazdálkodás rendeltetésére áll. Más a helyzet a karakül fajta kosokkal. Ezzel kapcsolatosan mezőgazdasági kamarai szakkörök, évek óta eredményes kísérleteket folytatnak. Megállapították, hogy legelőrevezető eljárás a mesterséges megtermékenyítés. Az ezirányú kísérletek eddig 80 százalékos, tehát teljesen kielégítő eredményt hoztak.

— Szülőfalumnak, Zsögöd községnek gazdasági tagjai már el is határozták tanácsomra, hogy — tekintettel a karaküllel keresztezett barány értékes bőrre — jövőben fekete racka juhait, mesterséges megtermékenyítés útján keresztezzik.

A juhtenyésztéssel kapcsolatosan előtérbe kívánkozik a takarmányozás kérdése is. Ezt a mi vidékünkön és máshol is legkönnyebben fűmagtermeléssel lehet megoldani. Fűmaggal lehet a legelőket ép úgy, mint a kaszálókat feljavítani, bár a fűmag ezidőig igen drága. Gyakorlati eredményként megemlíthetem, hogy egy 500 négyszögöl területen igen kevés, de rendszeres munkával 5000 lei értékű „réti komocsin” ragott magot lehet termelni. Száz négyszögöles területen pedig ugyanakkor 1200 lei értékű „francia perje” terem. Kisebb eltérésekkel hasonló a helyzet több más talaj- és éghajlati viszonyoknak megfelelő fűfélével is. Eltekintve tehát a házi használatról és az ennek nyomán kétségtelenül jelentkező eredményről, fűmag-termesztéssel üzleti szempontból is érdemes foglalkozni.

(p. l.)

ŐSZI LIPCSEI VÁSÁR 1940

NYITVA AUGUSZTUS 25-29-IG

A vásár megtekintésével megtalálja számítását

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSIMT / LEIPZIG, (DEUTSCHLAND)

vagy LUDWIG SCHUSTER EZREDES, NEMET KONZUL
ORADEA, STRADA NICOLAE IONICA No. 1. — TELEFON: 12-35.

Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter hazaérkezett

Bucurestiből jelenti a rádió: Ion Gigurtu miniszterelnök és Mihail Manoilescu külügyminiszter hétfőn délelőtt Fomából jövet 10 óra 15 perckor megérkeztek Bucurestibe. Az Északi pályaudvar perronján Gheorghe Mihail helyettes miniszterelnök, valamint David Popescu belügyminiszter, Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter, Gh. Leon pénzügy miniszter és a kormány több más tagja, valamint

a főváros polgármestere és rendőrprefektusa, a jugoszláv, a német és az olasz követségek tagjai fogadták.

A miniszterelnök és a külügyminiszter hazaérkezésével megszűnt Gh. Mihail tábornok, helyettes miniszterelnök ideiglenes megbízatása a miniszterelnökség és a külügyi tárca vezetését illetően.

Az angol közönségben dolgozni kezdett a Hitler békefelhívása

Churchill távozásáról s Mosley fasiszta vezér külügyminiszterre meghívásáról beszélnek

Rómából jelentik: A „Popolo di Roma” jelentése szerint az angol sajtó elhallgatja a közönség előtt Hitler beszédét, mégis a londoni közvélemény köreiben sok szó esik Hitler esetleges békefeltételeiről. Ugy hiszik, hogy a meggyezés előfeltétele Churchill kormányának lemondása. A kormányalakításnak oly módon kellene történnie, hogy külügyminiszter sir Oswald Mosley, az angol fasiszták vezére legyen. A feltételek közé tartozik továbbá Anglia fegyverkezésének azonnali korlátozása és Németország szárazföldi tulsúlyának elismerése.

Churchill kedden beszél.

Londonból jelentik: Churchill kedden, az alsóház zárt ülésén beszédet intéz az angol nemzethez.

Anglia az egész Európát blokád alá akarja helyezni.

Newyorkból jelentik: Az Anglia által a spanyol és portugál partok ellen tervezett blokád már a legközelebbi jövőben életbe lép. Ezzel Anglia a zárlatrendszert az egész kontinensre ki akarja terjeszteni.

Orosz tiltakozás a balti államok követeléseit tiltása miatt.

Londonból jelentik: Maisky szovjet nagy-

követ az angol külügyminiszteriumban átnyújtotta az angol bank eljárása miatti tiltakozó jegyzéket. Az angol bank ugyanis zárta a három balti állam számláját és vonakodik azt a szovjet állami banknak átutalni, noha a balti államok bankjai londoni képviselőiket külön utasították erre.

Az olasz és német állam ipari központjának együttműködése.

Rómából jelentik: Volpi gróf a fasiszta iparügyi szövetség elnöke, jelenleg Berlinben tartózkodik. Egy hivatalos közlemény megállapítja, hogy a látogatás célja az, hogy tanácskozzék a német birodalom ipari szerveivel. Volpi gróf az Alfieri olasz követ társaságában részt vett Funk birodalmi gazdasági miniszternek az olasz vendég tiszteletére rendezett fogadásán. Ezt követően az olasz és német vezető férfiak tanácskoztak a két állam ipari központjainak együttműködéséről.

Luxemburgban visszaállították a polgári közigazgatást.

Luxemburgból jelentik: Luxemburgban az eddigi katonai közigazgatás helyébe bevették a polgári közigazgatást.

Vád alá helyezik a háborúért felelős francia államférfiakat

Vichiből jelentik: (Rádió Bucuresti.) Jó forrásból származó értesülések szerint elkészült azoknak a francia államférfiaknak a névsora, akiket Franciaországot ért katasztrófaért felelőssé tesznek. Ennek a névsornak a szereplőit Petain miniszterelnök a napokban hozza nyilvánosságra. A vétkes politikusok fölött egy most felállítandó különleges bíróság fog ítélni.

Az olasz uralkodó trónralépésének 40 éves fordulója

Hitler birodalmi vezér üdvözlőtávirata. A román nép jókívánságai az évforduló alkalmából

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár táviratot intézett Viktor Emanuel olasz király és császárhoz trónralépésének 40-ik évfordulója alkalmából. A Führer a maga és a német nép szívélyes szerencsekívánatait tolmácsolta s táviratát ezekkel a szavakkal zárta:

— A népeinkre rákényszerített háború győzelmes befejezése után is még hosszú, eredményes uralkodás jusson osztályrészüln Felségednek

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) A bucuresti rádió hétfő déli hírszolgálatása előtt megemlékezett Viktor Emanuel olasz király és császár trónralépésének negyvenedik évfordulójáról. Tolmácsolta a román nép lélekből jövő jókívánságait és hangsúlyozta, hogy résztvesz az olasz nép e nemzeti ünnepében.

Agyvérzés érte Napholecz püspök édesatyját

Kolozsvár. Saját tud. Szomorú értesítést kapott otthonából, a szatmarmegyei Szakas községéből dr Napholecz Pál, a nagyvarad-szatmári egyházmegye új püspöke. Katalin nevű huga július 25-ikéről keltezett levelében arról értesíti a főpásztort, hogy édesatyja súlyos beteg. Dr Napholecz Pál az elmúlt héten, amikor Szatmáron tartott lelkigyakorlatot, s amikor még nem tudta, hogy milyen magas tisztségre van kijelölve, meglátogatta édesatyját, aki már akkor beteg volt. Most aztán arról kapott értesítést, hogy édesatyja agyvérzést kapott és beszédképességét is elvesztette. Orvosai azonban biznak felépülésében.

Konoye herceg, az új japán kormány feje

Magas összegű pénzbírságot róttak ki több vállalatra, mert közönséges petróleumot használtak fel tisztítási célokra

Kolozsvár. (Saját tud.) Az utóbbi napokban a pénzügyi közegek számos kolozsvári ipari vállalat ellen vettek fel kihágási jegyzőkönyvet arra hivatkozva, hogy gépeiket és egyéb berendezéseiket közönséges világító-petróleummal tisztították. Tekintve, hogy a megbírságot cégek hetenként csak alig néhány liter petróleumot vettek igénybe ilyen célokra, ezen az alapon majdnem minden iparvállalat, sőt kereskedelmi cég is könnyen kihágásba eshetik, szükségesnek tartjuk a kérdés ismertetését:

A Hivatalos Lap 1938. január 25-i számában pénzügyminiszteri rendelet jelent meg a világító-petróleum árának megállapításáról. Ez a rendelet úgy intézkedik, hogy a világító-petróleum fogyasztási illetékét 1.50 leiről 1 leire mérsékli és ennek megfelelően a világítási célokra szolgáló petróleum eladási ára 4.50 leiről 4 leire csökkent. Ezt az olcsó petróleumot azonban csak házfogyasztásra, lámpákban való égetésre szabad felhasználni. Minden más célra felhasznált petróleum fogyasztási illetéke továbbra is 1.50 lej marad és így a más célokra felhasznált petróleum eladási ára nem 4, hanem 4.50 lej marad.

A pénzügyminiszteri rendelet második szakasza úgy hangzik, hogy mindazok, akik az 1 lej jel megadózott kedvezményes petróleumot nem világítási, hanem egyéb célokra használják fel, vagy azt más anyagokkal keverik, kihágást követnek el. Ezeknek a kihágásoknak a megtorlását a következőkben írja elő a rendelet: Első ízben 50 ezer lej alpbírság, ezenkívül az elvont fogyasztási illeték tiszterese. Visszaesés esetén 200 ezer lej alpbírság, az elvont illeték tiszterese és egyben a vállalatot egy hónapi időre bezárják.

Ennek a rendeletnek alapján a kolozsvári pénzügyigazgatóság ellenőrző szervei számos kolozsvári vállalatnál vettek fel kihágási jegyzőkönyvet. A legtöbb vállalatot azért büntették meg, mivel rendes petróleumot használt gépkatrézerek és egyéb tárgyak lemosásához. Az előbb ismertetett rendeletnek megfelelően, a helyi vállalatokra kirótt pénzbírság minden esetben meghaladja az 50 ezer leit.

Apcóhirdetések

Adás-vétel

Cséplőgépek

traktorok, motorok, gőzlokomotívok, daralók eladó. Nagy Sándor, Oradea-Nagyvárad, Str. D. Cantemir 24. szám.

Olcsón

eladók maranhazak, bérházak. Eladó ingatlanokat keressünk készpénzvevők részére Dr Klein Hitelroda, Oradea-Nagyvárad, Cosbuc utca 20. szám.

Lakás

Kiadó egy szoba, alcover, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakás aug. 1-re. Dr Bárdos, Oradea-Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 7. szám.

Kiadó

olcsón kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, kerttel augusztus 1. Oradea-Nagyvárad, Strada Negruzzi 28. szám.

Kétszobás

előszobás modern lakás azonnaltalra kiadó Oradea-Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

2 szobás lakás mellékhelyiségekkel, Oradea-Nagyvárad, Strada L Ciordas 38.

Butorozott

szoba, különbejáratu augusztus 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Scăneli 10. Érdeklődni délután 2—negyed 4-ig.

Jókarban

levő mély tósher gyermekocsi eladó. Cimi Oradea-Nagyvárad, Strada Pianta Creangă 3. szám.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

GENZURAT